

MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTICIJA

**PLAN DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU
MINERALNIH SIROVINA ZA 2022. GODINU**

Podgorica, decembar 2021.

PLAN DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2022. GODINU

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Sl. list CG“, br. 8/09 i 73/19), Vlada donosi godišnji Plan koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2022. godinu.

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisana su Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl.list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl.list CG“, br. 28/11), Zakonom o rudarstvu („Sl.list CG“, br. 65/08, 74/10, 40/11) i Zakonom o koncesijama („Sl.list CG“, br. 8/09 i 73/19), kojima je uređen način i postupak dobijanja koncesija za korišćenje prirodnog bogatstva-mineralnog resursa.

Opravdanost javnog interesa za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina

Crna Gora, raspolaže sa značajnim mineralnim resursima od kojih su najznačajniji ugalj, crveni boksiti i polimetalična ruda olova i cinka. Značaj imaju i nemetalične mineralne sirovine, čiji potencijali se ne koriste u dovoljnoj mjeri. Rudarstvo i geološka istraživanja predstavljaju primarne privredne aktivnosti u sektoru mineralnih sirovina. Rudarstvo je jedna od temeljnih djelatnosti svakog društva, a mineralne sirovine predstavljaju osnovu materijalne proizvodnje savremene privrede, na kojoj se planira razvoj svakog savremenog društva.

Ekonomski razvoj Crne Gore u posljednjih sedamdeset godina umnogome je bio zasnovan na korišćenju mineralnih sirovina. Tranzicioni period, gubitak tržišta, tehnološko zaostajanje i drugi razlozi usloveli su stagnaciju i smanjivanje rudarske i industrijske proizvodnje u Crnoj Gori posljednjih dvadeset godina. Određeni napredak je prisutan posljednjih godina u pogledu intenziviranja geoloških istraživanja ležišta mineralnih sirovina, ponovnog otvaranja zatvorenih rudnika, otvaranja novih rudnika i investicija u rudarske i kapacitete prerađivačke industrije zasnovane na mineralnim sirovinama.

Geološka istraživanja u Crnoj Gori se vrše na osnovu godišnjeg programa koji utvrđuje Ministarstvo kapitalnih investicija, a realizuje JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica. Većina projekata su višegodišnji i finansiraju se iz Budžeta Crne Gore. Među mnogim projektima je i Projekat: Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanja primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori, koji je Ministarstvo ekonomije 2015. godine uvrstilo u Program geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, kao višegodišnji Projekat. Predmet ovog Projekta su dvije značajne vrste sirovina iz grupe nemetaličnih mineralnih sirovina koje imaju široku primjenu u građevinarstvu: tehničko-građevinski kamen i šljunak i pijesak glacijalnog i glaciofluvijalnog porijekla (primarni kameni agregati).

Cilj izrade navedenog Projekta je ocjena značaja i kapaciteta postojećih ležišta, napuštenih površinskih kopova, kao i definisanje i determinacija potencijalnih prostora za dokazivanje novih rezervi primarnih kamenih agregata. Planiranim radovima će biti prikupljeni i obrađeni adekvatni podaci za formiranje baze podataka u GIS formatu, a koja se može ažurirati, revidovati i prilagoditi da odgovara planiranim potrebama države, lokalnih zajednica i privrednim društvima.

U okviru ovog Projekta prikupljaju se podaci koji predstavljaju polaznu osnovu za planiranje proizvodnje i snabdijevanja primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori, odnosno za pripremu dokumenata o razvoju mineralnog sektora Crne Gore, kako u kontekstu definisanja područja za buduću eksploataciju, tako i za dugoročni cilj čuvanja važnih mineralnih resursa od potpunog iskorišćenja. Primarni kameni agregati (tehničko-građevinski kamen) utvrđeni su, na više lokaliteta na prostoru Crne Gore.

U Državnom planu eksploatacije mineralnih sirovina za period 2019.-2028. godine navedeno je da je arhitektonsko-građevinski ili ukrasni kamen najznačajnija nemetalna mineralna sirovina u Crnoj Gori. Sva dosadašnja ležišta ove mineralne sirovine utvrđena su u karbonatnim stijenkama (krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima, krečnjačkim brečama i sl.) koje izgrađuju oko 70% teritorije Crne Gore. Najznačajnija ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena otkrivena su u gornjokrednim karbonatnim naslagama u rudnom rejonu Bjelopavlića. Drugo, po značaju, područje sa dokazanim ležištima ukrasnog kamena je primorski dio Crne Gore, odnosno Jadransko-jonska geotektonska jedinica i Budva zona. U prvoj jedinici karbonatni kompleks platformnih sedimenata čine i rudonosne formacije u kojima su utvrđena ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena u području Ulcinja (Vukići i Krute) i na prostoru Grblja (kod Tivta).

Davanjem koncesija obezbjeđuje se odgovarajući javni interes, unaprjeđenje rudarske djelatnosti, obezbjeđenje održivog korišćenja neobnovljivog mineralnog resursa, zasnovanog na njegovom dugoročnom korišćenju, veća zaposlenost, kao i racionalno, ekonomično, pravilno i efikasno korišćenje prirodnih resursa, tehničko-tehnološkog unaprjeđenja i očuvanja životne sredine.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-planskoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i planskih dokumenata, o samoj poziciji prostora, o vlasništvu zemljišta.

Cilj Ministarstva kapitalnih investicija je da, davanjem koncesija obezbjeđuje osnovu za ekonomski razvoj lokalne zajednice i Crne Gore u cjelini, kroz razvoj i održivu eksploataciju ekonomski isplativih ležišta mineralnih sirovina.

Javni interes se ogleda u korišćenju mineralnih sirovina u partnerstvu svih učesnika u procesu geoloških istraživanja, eksploatacije i prerade.

Predmet koncesije, u skladu sa Zakonom, mogu biti: istraživanje ili eksploatacija, ili istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina od strateškog značaja.

Jedan od ciljeva je i uspostavljanje transparentnih uslova za davanje koncesija u cilju ravnopravnosti svih zainteresovanih subjekata, odnosno učesnika u postupku davanja koncesija, kao i stvaranje uslova za rješavanje otvorenih pitanja od značaja za ostvarivanje prava na koncesiju.

Primjenom zakonskih i drugih propisa neophodno je pristupiti sprovođenju procedure za dodjelu koncesija pod jednakim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima, uz nadoknadu koja mora biti adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristili mineralni resursi. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način.

Na osnovu naprijed navedenog, Ministarstvo kapitalnih investicija, predlaže Vladi Crne Gore da se slijedeće lokacije uvrste u Plan davanja koncesija za 2022. godinu, i to:

1. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", opština Ulcinj
2. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Vukići", opština Bar
3. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići", opština Kotor
4. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače", opština Danilovgrad
5. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva Ploča"- Slatina, opština Danilovgrad
6. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", opština Danilovgrad
7. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Petrići“, opština Danilovgrad
8. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“, opština Nikšić
9. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more", opština Kotor
10. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Velja Gorana 2", opština Ulcinj
11. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 Pelinovo", opština Kotor
12. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila", opština Danilovgrad

13. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Zabrđe", Prijestonica Cetinje
14. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) "Luge", opština Andrijeвица
15. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Bakovići", opština Kolašin
16. Ležišta crvenih boksita "Blok br. 4", Nikšićka Župa, opština Nikšić
17. Ležište crvenih boksita "Đelov do", opština Nikšić
18. Ležište bijelih boksita "Poljane", Prijestonica Cetinje

I LEŽIŠTA ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA

A. PRIMORSKI REGION CRNE GORE

1. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Krute“, opština Ulcinj

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute" se nalazi u ataru sela Krute, opština Ulcinj, pored starog asfaltnog puta Bar – Vladimir. Udaljeno je oko 2 km od raskrsnice puta Vladimir – Ulcinj i Vladimir – Bar, a od asfaltnog puta do ležišta vodi makadamski put dužine oko 500 m. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute" administrativno pripada opštini Ulcinj.

Predmetni prostor zahvata površinu od 1,78 ha i ograničen je tačkama A, B, C, D, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Konturna tačka	K o o r d i n a t e		Dužina strane (m)
	X	Y	
A	4 653 600	6 603 600	A-B=250
B	4 653 600	6 603 850	B-C=500
C	4 653 100	6 603 600	C-D=250
D	4 653 100	6 603 850	D-A=500

Karbonatna stijenska masa je svijetlo-bjeličaste, krem i sive boje, kroz koju se prepliću žilice kalcita, bijele i žute boje, koje kamenu daju bjeličast izgled. U osnovnoj masi se često javljaju presjeci fosilnih ostataka, što povećava dekorativnost kamena.

Način pojavljivanja sedimenata u rudnom tijelu je u vidu naizmjeničnog smjenjivanja i postepenog prelaza između litoloških članova, što ostavlja utisak banaka i slojeva. Međutim, između litoloških članova nema mehaničkih površina raslojavanja, što je od posebnog značaja za dobijanje blokova većih dimenzija. Blokovi su, najvećim dijelom, veličine 1,5–2,0 m³.

Tektonika ležišta "Krute" je, relativno, mirna, bez većih mehaničkih diskontinuiteta, najčešće se javljaju vertikalne i subvertikalne pukotine, koje diktiraju uslove eksploatacije. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", sa slojevima i bancima krečnjaka, brečama i dolomitima, čini samo jedan mali dio paketa sedimenata gornjeg dijela stuba senonskih (srednji i gornji mastriht) tvorevina strukturno-facijalne Jadransko-jonske zone.

Na lokalitetu "Krute" sprovedena su geološka istraživanja u više navrata (1971/72, 1976/77, 1984/85. godine). U periodu 1971-72 godine IRMG „Ukras“ iz Novog Pazara, odnosno njegov pogon „Mermer“ iz Danilovgrada, kroz probnu eksploataciju, proizveo je 600 m³ blokova. Na ležištu "Krute" Elaborat o rezervama je urađen sa stanjem 31.12.1984. godine. Eksploatacija ležišta otpočela je 1995. godine i realizovala se, sa većim ili manjim prekidima. U početku nosilac koncesije za eksploataciju ležišta bio je

GP "Primorje" - akcionarsko društvo, iz Ulcinja, a izvođač eksploatacionih radova DP "Ukras" iz Novog Pazara, gdje se vršila finalna obrada kamena. Od 31.05.2000. godine pravo na eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Krute", za narednih 10 godina, dobilo je privredno društvo "Mermer" AD-Danilovgrad.

Predmetno ležište, arhitektonsko-građevinskog kamena "Krute", je u više navrata istraživano a zadnje istraživanje izvedeno je tokom 2006. godine, za potrebe izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Krute", stanje 31.12.2007. godine, koji je je ovjeren od strane Ministarstva ekonomskog razvoja. Prema podacima iz Elaborata, ukupne geološke rezerve A+B kategorije iznose 566.644,00 m³, uz iskorišćenje stijenske mase od 21,50%, rezerve blok mase iznose 108.427,00 m³.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Ulcinj (broj: 917-51/2021, od 24.03.2021.), navedeno je da, zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Krute“, pripada KO Krute Vladimirske. Prostor ležišta koji obuhvata katastarske parcele 667, 685, 686, 846 i 848 (list nepokretnosti br.313) se nalaze u svojini Opštine Ulcinj, a ostali dio prostora je u privatnom vlasništvu.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za prostorno planiranje i održivi razvoj, opštine Ulcinj, akt br. 05-082/21-112/2, od 23.03.2021. godine, navodi se, da se zahvat za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na ležištu "Krute" je definisano u Prostorno-urbanističkom planu Opštine Ulcinj ("Sl. list CG" – opštinski propisi, br. 16/17). Ležište se nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Ulcinja sa namjenom zemljišta: **Ex-eksploatacione površine odnosno „istražni prostor mineralne sirovine Krute“**. Takođe, u poglavljima „Koncesiona područja“ i „Eksploatacija kamena“ navodi se i ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Krute“ sa prikazom rezervi.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Krute", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu Upravu.

2. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, opština Bar

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, se nalazi na južnim padinama Rumije, u području sela Vukići, na šesnaestom kilometru lokalnog asfaltnog puta Bar-Vladimir. Istraživani dio ležišta zahvata površinu od oko 4,3 ha i administrativno pripada opštini Bar.

Predmetni prostor zahvata površinu od 4,3 ha i ograničeno je tačkama A, B, C, D, sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturna tačka	Koordinate		Dužina strane (m)	Površina ha
	X	Y		
A	4 653 257	6 602 190	A-B=260	4,3 ha
B	4 653 188	6 602 440	B-C=169	
C	4 653 352	6 602 483	C-D=260	
D	4 653 423	6 602 236	D-A=169	

Šire područje ležišta „Vukići“ izgrađuju stijene trijasko, gornjokredne, paleogene i kvartarne satrosti. Samo ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“ izgrađuju krečnjačke breče sa fragmentima svijetlo mrke do krem boje i crvenkastim do svijetlo mrkim vezivom. U okviru krečnjakih breče javljaju se mrežasto raspoređeni šavovi i stiloliti.

Krečnjačke breče se javlja u bancima ili su masivne, debljine najčešće između 1 do 3 m, a ponekad i do 8 m. Banci su izdjeljeni međuslojnim i postgenetskim pukotinama, pa se između većih banaka javljaju i slojevite krečnjačke breče debljine 0,2-0,4 m.

Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“ predstavljeno je uskim pojasom krečnjačkih breča, i ima dinarski pravac pružanja. Debljina naslaga krečnjačkih breča, prema podacima istražnog bušenja, prelazi 40 m. Krečnjačke breče, u okviru ovog prostora su nastale kao produkt intenzivne tektonske aktivnosti krajem eocena. Geneza krečnjačkih breča vezana je za razlamanje gornjokrednih (senonskih) rudistnih krečnjaka u tektonskoj zoni.

Prema ranijim istraživanjima, breče iz ležišta „Vukići“ mogu se koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen, pogodan za horizontalna i verikalna oblaganja spoljašnjih i unutrašnjih površina objekata u građevinarstvu, kao i za izradu masivnih elemenata od kamena.

Perspektivne rezerve krečnjačkih breča u ležištu, prema podacima dosadašnjih istraživanja, su procijenjene na oko 400.000 m³ a utvrđene (A, B, C₁) iznose 67 762 m³ stijenske mase, a blok mase oko 21 000 m³.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Bar (broj:460-dj-542/2021, od 07.04.2021), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, pripada KO Dabezići. Katastarska parcela 71, list nepokretnosti broj 60, se nalazi u vlasništvu Industrija i Rudnici mermera Ukras Novi Pazar, katastarske parcele 72 i 73, list nepokretnosti broj 171, katastarska parcela 74, list nepokretnosti broj 204, katastarske parcele 165 i 167, list nepokretnosti broj 85, katastarske parcele 168 i 169, list nepokretnosti broj 110, katastarska parcela 170, list nepokretnosti broj 180, su nalaze u privatnom vlasništvu i katastarska parcela 1183, list nepokretnosti broj 33, u vlasništvu Opštine Bar.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora, opštine Bar, akt br. 07-014/21-164/2, od 15.04.2021. godine, ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vukići“, uvidom u tekstualni dio planske dokumentacije Prostornog plana područja posebne namjene za obalno područje Crne Gore („Sl. list CG“, br.56/18), se nalazi u zoni ležišta mineralnih sirovina i površina eksploatacionih polja pod nazivom „3J“, arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen „Vukići“. Potpoglavljem „Pravila za sprovođenje plana“ definisano je sledeće: *“Direktna impementacija, odnosno izdavanje UT uslova iz ovog plana moguća je i za površine za eksploataciju mineralnih sirovina.”*

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-152/2021-5 od 21.04.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Vukići", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Vukići”, uz obavezu da se uvažava zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

3. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići", opština Kotor

U neposrednoj blizini naselja Vranovići nalazi se i ležište arhitektonsko–građevinskog kamena "Lješevići - Vranovići" gdje se godinama vršila eksploatacija. Na predmetnom lokalitetu vršena su detaljna geološka istraživanja, dokazane su rezerve i utvrđen kvalitet arhitektonsko-građevinskog kamena.

Perspektivni lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vranovići" se nalazi u blizini ležišta arhitektonsko–građevinskog kamena "Lješevići - Vranovići", na karstnom području istoimenog mjesta, na prostoru Grblja, oko 9 km vazdušne linije jugoistočno od Tivta. Predmetni lokalitet je lociran na sjeveroistočnim padinama uzvišenja Kosmač (294 m.n.m), u blizini regionalnog puta Jadranska magistrala - Bigovo. Do predmetnog lokaliteta se može doći iz pravca Tivta i Kotora, regionalnim asfaltnim putem koji se odvaja na Jadranskoj magistrali i vodi za Bigovo.

Prema administrativnoj podjeli, prostor na kom se lokalitet nalazi, pripada opštini Kotor i zahvata površinu od oko 1,50 ha. Do predmetnog prostora postoji pristupni makadamski put, dužine od oko 250 m, koji se veže sa regionalnim putem za Bigovo.

Predmetni prostor je ograničen tačkama od 1 do 45 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturna tačka	Koordinate		Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y		X	Y
1.	4 691 704.100	6 560 789.560	24.	4 691 587.720	6 560 753.950
2.	4 691 685.650	6 560 794.170	25.	4 691 597.770	6 560 750.630
3.	4 691 667.340	6 560 790.000	26.	4 691 601.180	6 560 747.180
4.	4 691 644.260	6 560 820.120	27.	4 691 612.220	6 560 741.910
5.	4 691 628.730	6 560 824.550	28.	4 691 603.560	6 560 720.680
6.	4 691 618.840	6 560 826.010	29.	4 691 607.830	6 560 710.490
7.	4 691 602.730	6 560 805.680	30.	4 691 610.630	6 560 706.620
8.	4 691 596.170	6 560 818.160	31.	4 691 624.300	6 560 712.580
9.	4 691 591.980	6 560 829.350	32.	4 691 628.680	6 560 712.040
10.	4 691 573.500	6 560 822.960	33.	4 691 616.410	6 560 684.840
11.	4 691 559.240	6 560 817.850	34.	4 691 633.670	6 560 683.590
12.	4 691 551.750	6 560 820.610	35.	4 691 645.410	6 560 680.240
13.	4 691 537.590	6 560 843.790	36.	4 691 651.720	6 560 696.030
14.	4 691 534.280	6 560 832.700	37.	4 691 665.560	6 560 691.280
15.	4 691 536.380	6 560 812.770	38.	4 691 669.420	6 560 694.790
16.	4 691 536.720	6 560 791.440	39.	4 69 1683.230	6 560 709.340
17.	4 691 526.320	6 560 768.320	40.	4 691 692.170	6 560 718.810
18.	4 691 520.230	6 560 755.780	41.	4 691 703.380	6 560 726.170

19.	4 691 525.050	6 560 751.640	42.	4 691 683.060	6 560 733.740
20.	4 691 538.310	6 560 756.010	43.	4 691 688.490	6 560 747.600
21.	4 691 543.790	6 560 756.920	44.	4 691 695.700	6 560 760.190
22.	4 691 553.300	6 560 756.900	45.	4 691 699.700	6 560 774.710
23.	4 691 572.910	6 560 753.060	Površina 1,50 ha		

Područje lokaliteta "Vranovići" se nalazi sa lijeve strane asfaltnog puta za Bigovo i predstavlja, u suštini, relativno zaravnjen teren, nadmorske visine između 140 i 150 m. Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su vrtače, jame i pećine, tipični predstavnici morfologije karsta.

U širem području ovog prostora nema stalnih vodotoka. Krečnjačko-dolomitski kompleks ovog područja ima pukotinsko - kaverno-znu poroznost, a podzemne vode ovog kraja gravitiraju ka Jadranskom moru.

Postoji mogućnost relativno lakog snadbijevanja električnom energijom, s obzirom da kroz sela Lješevići, Vranovići i Drakulovići, koja su i najbliža predmetnom lokalitetu, prolazi niskonaponski dalekovod. Na samom lokalitetu nema infrastrukturnih objekata, niti zaštićenih područja, u smislu Zakona o zaštiti prirode.

Prema podacima OGK, listovi "Kotor" i "Budva", 1:100 000, (R. Antonijević i dr. 1973), kao i na osnovu analize ranijih geoloških istraživanja šireg područja lokaliteta "Vranovići" i dosadašnjeg iskustva detaljnih geoloških istraživanja i eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena na lokalitetu "Lješevići - Vranovići" koje se nalaze u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta, u geološkoj građi ležišta "Vranovići" učestvuju karbonatni sedimenti gornje krede, predstavljeni smeđim, smeđe sivim i sivim bankovitim i masivnim dolomitima, rijetko i slabo dolomitičnim krečnjacima. U tektonskom pogledu područje lokaliteta "Vranovići" pripada geotektonskoj jedinici Jadransko-jonska zona.

Na bazi izvršene procjene lokaliteta "Vranovići" uzimajući u obzir površinu prostora, morfološke karakteristike i debljinu korisne sirovine, potencijalne geološke rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procijenjene su na preko 200.000 m³ č.s.m. Uzimajući u obzir iskorišćenje stijenske mase u blok masu od oko 15%, procijenjene rezerve komercijalnih blokova ukrasnog kamena izose oko 30 000 m³.

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski, hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase dolomita, ležišta "Lješevići - Vranovići", koje se nalazi u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta "Vranovići", možemo pretpostaviti da će kvalitet karbonatnih sedimenta zadovoljiti kriterijume važećih standarda u pogledu primjene u arhitektonsko-građevinske svrhe.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Kotor (broj:467-106-817/20, od 12.05.2021.), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Vranovići“, pripada KO Vranovići. Ležište obuhvata sledeće katastarske parcele 621, 622, 623, 624 i 625, upisane list nepokretnosti broj 359, katastarske parcele 636, 637,638 i 639 upisane u list nepokretnosti 395 i katastarsku parcel 640, upisanu u list nepokretnosti 397, sve navedene parcele su u vlasništvu d.o.o."Kobra" Budva, svojina sa obimom prava 1/1.

B. CENTRALNI REGION CRNE GORE

4. Ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače", opština Danilovgrad

Ležište "Klikovače" je udaljeno oko 2 km od Spuža, u pravcu jugozapada, a 1,5 km od raskrsnice Stolovlav, odnosno raskrsnice puteva Podgorica-Spuž-Danilovgrad i Spuž-Martinići-Danilovgrad. Sa Podgoricom i Danilovgradom povezano je starim asfaltnim putem. Od Podgorice je udaljeno oko 15 km, a od Danilovgrada oko 12 km. Sa makadamskim putem, dužine od oko 3 km, preko Novog Sela, povezano je magistralnim putem Podgorica -Nikšić.

Predmetni prostor zahvata površinu od oko 9,0 ha i ograničen je tačkama od 1 do 42 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

OBUH VAT KLIKOVAČE		
KORDINATE		
	Y	X
1	6 596 942.60	4 706 447.62
2	6 597 000.00	4 706 480.00
3	6 597 035.09	4 706 504.77
4	6 597 043.11	4 706 510.43
5	6 597 075.01	4 706 532.95
6	6 597 145.77	4 706 514.57
7	6 597 197.93	4 706 605.88
8	6 597 258.18	4 706 670.48
9	6 597 277.35	4 706 706.05
10	6 597 289.34	4 706 724.32
11	6 597 248.83	4 706 755.37
12	6 597 235.86	4 706 755.37
13	6 597 229.03	4 706 758.76
14	6 597 222.17	4 706 765.65
15	6 597 219.22	4 706 779.81
16	6 597 206.45	4 706 775.58
17	6 597 176.14	4 706 761.38
18	6 597 166.14	4 706 754.91
19	6 597 156.36	4 706 754.10
20	6 597 137.30	4 706 758.34

21	6 597 118.79	4 706 759.23
22	6 597 083.91	4 706 743.89
23	6 597 068.00	4 706 734.27
24	6 597 068.64	4 706 727.41
25	6 597 057.35	4 706 723.20
26	6 597 044.90	4 706 721.45
27	6 597 003.54	4 706 707.05
28	6 596 995.93	4 706 703.07
29	6 596 980.40	4 706 714.57
30	6 596 926.29	4 706 703.81
31	6 596 918.71	4 706 703.97
32	6 596 908.03	4 706 706.71
33	6 596 899.25	4 706 706.38
34	6 596 893.87	4 706 707.51
35	6 596 880.92	4 706 709.26
36	6 596 773.37	4 706 645.83
37	6 596 776.07	4 706 641.44
38	6 596 782.89	4 706 641.44
39	6 596 800.41	4 706 621.01
40	6 596 804.85	4 706 609.56
41	6 596 801.46	4 706 595.14
42	6 596 928.83	4 706 459.28

Šire područje ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovače" se nalazi u jugoistočnom dijelu Crne Gore na karstnom platou Buržine, na nadmorskoj visini od oko 50 do 70 m. Prema sjeveroistoku prelazi u Bjelopavličku ravnicu, a prema jugozapadu u zaravnjeni dio Lješkopoljskog luga koji pripada mjesnoj zajednici Novo Selo. Administrativno pripada opštini Danilovgrad i nalazi se na topografskom listu "Danilovgrad" 1:100 000, odnosno sekciji "Spuž" 1:25 000.

Predmetni prostor izgrađuju karstifikovani karbonatni sedimenti sa škrapama i vrtačama kao i mnogobrojnim raznovrsnim oblicima mikro-karstifikacije. Prostor Buržine, zajedno sa Komunicom i Veljim brdom, čine krečnjačku prečagu, pravca pružanja SZ-JI, između stalnih vodotoka Zete i Matice. Širi prostor ležišta je pod uticajem blage kontinentalne klime koja se miješa sa mediteranskom. Sniježne padavine su rijetke, ali godišnje padavina su relativno visoke i neravnomjerno raspoređene po mjesecima. Gornjokredni karbonatni sediment izgrađuju šire područje ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Klikovača". Izdvojene su dvije kartirane jedinice: krečnjaci i dolomitični krečnjaci senona i bjeličasti krečnjaci i mjestimično laporoviti i dolomitisani krečnjaci mastrihta.

Proizvodnja komercijalnih blokova arhitektonsko-građevinskog kamena izležišta "Klikovače", prema raspoloživoj dokumentaciji, počela je izradom probno-eksploatacione etaže 1964. godine.

Na istražno-eksploatacionom prostoru ležišta, u prethodnom periodu, eksploataciona istraživanja, sa aspekta utvrđivanja mogućnosti vađenja komercijalnih blokova arhitektonsko-građevinskog kamena, vršena su na tri mikrolokacije, i to, dvije u okviru postojećeg ležišta "Klikovače" (postojeći kop i istražna etaža "Klikovače II") i rudnoj pojavi "Buržine", koja se nalazi na oko 600 m jugozapadno od kopa "Klikovače". Ukupno proračunate eksploatacione rezerve stijenske mase arhitektonsko-građevinskog kamena u ležištu "Klikovače" sa stanjem 31.12.2005. godine iznose oko 1 228 500 m³.

Kvalitet rezervi dokazan je ranije obavljenim ispitivanjima fizičko-mehaničkih i drugih karakteristika, čiji rezultati su prikazivani i u prethodnim Elaboratima, kojim je dokazano da arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Klikovače" ima dobra fizičko-mehanička i dekorativna svojstva, i široku primjenu kao arhitektonsko-građevinskog kamena za unutrašnja i spoljašnja horizontalna i vertikalna oblaganja.

Saglasno utvrđenim mineraloško-petrografskim i fizičko-mehaničkim svojstvima i odredbama važećih standarda, kamen ležišta "Klikovače", kako varijetet "fiorito", tako i varijetet "unito", može se koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen pogodan za:

- proizvodnju ploča za oblaganje unutrašnjih vertikalnih (UV) i horizontalnih površina (UH-2 i UH-3) gdje se obavlja intezivan i umjeren pješački saobraćaj.
- proizvodnju ploča za oblaganje spoljašnjih vertikalnih površina objekata do 10 m visine iznad terena (SV-3).
- proizvodnju ploča za oblaganje spoljašnjih horizontalnih površina (SH-3) gdje se obavlja umjereni pješački saobraćaj.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj:120/917/21-227, od 30.03.2021.), navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Klikovača“, pripada KO Novo Selo, a katastarske parcele br. 1900/5, 1900/6, 1900/7 i djelovi kat. parcela 1900/1, 1925/1, 1925/7 i 1925/8 koje se nalaze u zahvatu ovog prostora su u vlasništvu države Crne Gore (list nepokretnosti broj 345).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/21-269/2 od 30.03.2021. godine, predmetni lokalitet "Klikovače", pripada KO Novo Selo i manjim dijelom KO Grbe, po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetno ležište pripada šumskim površinama, čija je opšta namjena – **privredne šume, visoke šume, niske šume** i površinama naselja – **građevinsko zemljište naselja i površinama za industriju i proizvodnju – radne zone**. U okviru kompatibilnog sadržaja za šumske površine navodi se eksploatacija mineralnih sirovina.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Klikovače", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažava zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionog akta i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

5. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva ploča" - Slatina, opština Danilovgrad

Prostor lokaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva ploča" - Slatina, se nalazi neposredno uz put za selo Slatinu, sjeverno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem na dužini od oko 6 km. Predmetni lokalitet se nalazi na nadmorskoj visini od oko 310 m, sa visinskom razlikom terena od 200 do 300 m.n.m. Teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od 21 ha. Predmetna pojava je nazvana "Kriva ploča" - Slatina, po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi predmetni prostor. U neposrednoj blizini prostora su uzvišenja Burova glava (286 m.n.m), Galići (314 m.n.m) i Rudina (256 m.n.m). Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Teren je kamenit, obrastao niskom listopadnom šumom: grabom, cerom, jasenom. Nalazi se na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka.

Do predmetnog prostora vodi pristupni makadamski put širine 3 m i dužine oko 50 m, koji spaja ovaj lokalitet sa lokalnim asfaltnim putem Danilovgrad - Spuž preko Martinića. U neposrednoj blizini lokaliteta naseljenost je dosta rijetka, a prve naseljene kuće se nalaze na nekoliko stotina metara udaljenosti.

Predmetni prostor zahvata površinu od 21 ha i ograničen je tačkama od 1 do 76 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

tačke	Koordinate		Površina ha
	X	Y	
1.	4 716 235.38	6 593 401.55,	21,29
2.	4 716 228.90	6 593 394.70	
3.	4 716 227.77	6 593 393.37	
4.	4 716 218.64	6 593 386.52	
5.	4 716 214.83	6 593 383.48	
6.	4 716 207.60	6 593 377.77	
7.	4 716 203.04	6 593 373.01	
8.	4 716 200.18	6 593 364.27	
9.	4 716 187.34	6 593 337.48	
10.	4 716 186.77	6 593 334.82	
11.	4 716 185.62	6 593 331.40	
12.	4 716 181.24	6 593 319.61	
13.	4 716 175.53	6 593 301.75	
14.	4 716 165.63	6 593 283.50	
15.	4 716 161.26	6 593 258.05	
16.	4 716 157.83	6 593 235.80	
17.	4 716 160.87	6 593 207.84	
18.	4 716 162.19	6 593 193.75	
19.	4 716 164.48	6 593 182.53	
20.	4 716 165.62	6 593 176.64	
21.	4 716 160.29	6 593 172.64	
22.	4 716 158.39	6 593 169.78	
23.	4 716 162.00	6 593 158.18	
24.	4 716 165.81	6 593 148.48	
25.	4 716 167.52	6 593 142.78	
26.	4 716 167.14	6 593 134.73	
27.	4 716 168.66	6 593 128.84	
28.	4 716 167.14	6 593 125.22	
29.	4 716 164.86	6 593 117.99	
30.	4 716 159.15	6 593 110.18	
31.	4 716 150.98	6 593 099.33	
32.	4 715 866.97	6 593 100.00	
33.	4 715 863.64	6 593 109.64	

34.	4 715 854.03	6 593 136.94
35.	4 715 840.61	6 593 177.42
36.	4 715 825.89	6 593 208.90
37.	4 715 694.60	6 593 496.38
38.	4 715 732.16	6 593 634.45
39.	4 716 104.42	6 593 552.59
40.	4 716 107.32	6 593 547.75
41.	4 716 112.97	6 593 543.70
42.	4 716 123.25	6 593 537.67
43.	4 716 143.76	6 593 528.94
44.	4 716 164.64	6 593 520.73
45.	4 716 180.44	6 593 515.48
46.	4 716 186.10	6 593 514.97
47.	4 716 191.75	6 593 515.24
48.	4 716 208.67	6 593 518.72
49.	4 716 226.92	6 593 523.87
50.	4 716 241.77	6 593 528.27
51.	4 716 255.38	6 593 529.74
52.	4 716 270.01	6 593 532.55
53.	4 716 275.99	6 593 532.03
54.	4 716 279.97	6 593 529.33,
55.	4 716 285.62	6 593 522.40
56.	4 716 289.98	6 593 519.06
57.	4 716 299.48	6 593 516.75
58.	4 716 311.42	6 593 512.51
59.	4 716 319.58	6 593 509.15
60.	4 716 323.82	6 593 505.81
61.	4 716 327.54	6 593 500.29
62.	4 716 339.99	6 593 481.55
63.	4 716 347.43	6 593 468.71
64.	4 716 355.44	6 593 465.09
65.	4 716 360.06	6 593 460.85
66.	4 716 361.75	6 593 453.57
67.	4 716 357.02	6 593 450.35
68.	4 716 340.76	6 593 445.25
69.	4 716 329.41	6 593 443.94
70.	4 716 307.18	6 593 431.78
71.	4 716 297.86	6 593 428.72
72.	4 716 282.68	6 593 428.86
73.	4 716 266.19	6 593 429.30
74.	4 716 260.11	6 593 422.84
75.	4 716 256.12	6 593 419.05
76.	4 716 235.38	6 593 401.55

Na širem području Krive ploče nema aktivnih ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena. Na predmetnom prostoru eksploatacija je vršena krajem osamdesetih godina, o čemu nema pouzdanih podataka.

Prema kartografskoj podjeli, pojava arhitektonsko-građevinskog kamena "Kriva ploča" – Slatina, pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Spuž, 1:25 000. Na terenu obuhvaćenom predmetnim prostorom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd.

Na lokalitetu "Kriva ploča" - Slatina, 1973. godine su izvedena detaljna geološka istraživanja. Rezultati laboratorijskih ispitivanja (hemijske analize krečnjaka) arhitektonsko-građevinskog kamena na lokalitetu "Kriva ploča" - Slatina, urađeni su 1974. godine (Šuković R. i Bulatović M). Projekat detaljnih geoloških istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena lokaliteta „Kriva ploča“ kod Danilovgrada uradio je Dragović D., prvi 1978. a drugi 1987. godine.

Na osnovu podataka dobijenih iz navedenih istraživanja, može se zaključiti da predmetni lokalitet izgrađuju masivni krečnjaci mastrihta (senon), bjeličaste do krem boje. Krečnjaci su slabo kristalasti, ređe dolomitizirani. Karakterističan je sistem paralelnih pukotina, pravca pružanja SSI – JJZ, koje su nepravilnog oblika usled karstifikacije. U morfološkom pogledu, predmetni prostor čini jedinstvenu cjelinu koji sa izdignutom formom se izdvaja od okolnog, izrazito karstifikovanog terena. Površina ovog prostora je prekrivena raspadnutim tanko pločastim krečnjacima, čija je debljina do nekoliko centimetara.

Na osnovu izvršenih geoloških istraživanja, koja su vršena u toku 1972. i 1973. godine, potencijalne rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena u predmetnom lokalitetu su procijenjene na 525 000 m³ stijenske mase.

O kvalitetu kamena lokaliteta „Kriva ploča“ – Slatina, može se govoriti na osnovu ispitivanju kamena, koja su vršena u toku 1974. godine, u Institutu za ispitivanje materijala SR Srbije. Rezultati navedenih ispitivanja su pokazala da predmetna mineralna sirovina posjeduje: dobru čvrstoću na pritisak u sva tri stanja; otpornost prema habanju je umjerena i normalna za ovaj tip krečnjaka; poroznost je mala; upijanje vode umjereno; pri optimalnoj postojanosti prema mrazu, nije došlo ni do kakvih vidljivih oštećenja; po obradivosti, u laboratorijskim uslovima, spadaju u kamene materijale koji se obrađuju lako, dobro i ekonomično i glačaju se lako i dobro.

S obzirom na utvrđena svojstva i iskustva sa primjenom sličnih materijala koji se eksploatišu na području Crne Gore, mišljenje za primjenu krečnjaka iz ovoga lokaliteta je:

- za spoljašnja vertikalna oblaganja kamen se može upotrijebiti, ali će tokom vremena dobiti jednu bjeličastu, praškastu prevlaku i izgubiti sjaj, što će biti od uticaja na opšti izgled. Ova pojava je normalna za sve slične stijene;
- za unutrašnja vertikalna oblaganja, kamen se može upotrijebiti bez ikakvih ograničenja;
- za unutrašnja horizontalna oblaganja može se upotrijebiti samo na površinama koje neće biti izložene izrazito velikom pješačkom prometu, jer kamen ne posjeduje visoku otpornost prema habanju. Posebno se ne preporučuje upotreba na veoma prometnim stepenišnim površinama;
- za spoljašnja horizontalna oblaganja kamen se ne preporučuje.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj: 120-958-384/2020, od 12.06.2020.) lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena “Kriva ploča” - Slatina se nalazi na području katastarske opštine Slatina I, obuhvata katastarske parcele broj: KP 1643 I dio KP 1642 u površini 203 767 m², upisane u List nepokretnosti 291 KO Slatina I a KP 1645 I KP 1646 upisane su u List nepokretnosti 176, KO Slatina I i nalaze se u privatnom vlasništvu. Katastarske parcele 1643 i 1642 su svojina 1/1 preduzeća Mermer iz Danilovgrada.

Podaci iz prostorno–urbanističke dokumentacije

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Danilovgrad, br. 06-332/20-946/1 od 26.06.2020. godine, predmetni zahvat „Kriva Ploča“, pripada KO Slatina I, po Prostorno urbanističkom planu Opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-Brdsko-planinsko zaleđe (KO Slatina I). Predmetni zahvat pripada poljoprivrednim površinama - drugo poljoprivredno zemljište. U okviru kompatibilnog sadržaja za ovu vrstu površina, navodi se u dopisu, **Eksploatacija mineralnih sirovina**: objekti i površine za eksploataciju tehničkog i ukrasnog kamena-prema ugovoru o koncesiji ili sličnom zakonskom dokumentu.

U Prostorno-urbanističkom planu opštine Danilovgrad (“Sl.list CG” – opštinski propisi, br. 12/14), u tekstualnom i grafičkom dijelu, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena “Kriva ploča” - Slatina je prepoznat kao koncesioni prostor.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Aktom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, Cetinje, akt br. UP/I-03-066/2020-2 od 23.06.2020. godine (zaveden u JU Zavod za geološka istraživanja pod brojem 01-608/2 od 25.06.2020. godine), shodno navedenom, dobijeno je Mišljenje da se, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Kriva Ploča”, Opština Danilovgrad, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

Postupajući po Zahtjevu JU Zavoda za geološka istraživanja za davanje Mišljenja shodno članu 92. Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list Crne Gore” br. 49/10), za potrebe realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji „Kriva Ploča” - Opština Danilovgrad, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Cetinje, uvidom u dokumentaciju, konstatovala je da u predmetnom zahvatu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima.

6. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena “Vinići”, opština Danilovgrad

Prostor lokaliteta arhitektonsko-građevinskog kamena “Vinići”, se nalazi na karstnom prostoru sela Vinići, na jugoistočnim padinama uzvišenja Hum (440 m), oko 8 km sjeverno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem širine od oko 4 m. Predmetni prostor teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od oko 8 ha.

Površina perspektivnog prostora ograničena je sa tačkama od 1-58 sa koordinatama, kako je dato u sledećoj tabeli:

Konturne tačke	K o o r d i n a t e		Površina ha
	X	Y	
1	4 719 290.20	6 590 088.92	8
2	4 719 303.23	6 590 078.45	
3	4 719 319.48	6 590 063.02	
4	4 719 326.95	6 590 057.51	
5	4 719 335.43	6 590 049.86	
6	4 719 345.92	6 590 040.56	
7	4 719 370.87	6 590 018.39	
8	4 719 398.57	6 589 995.73	
9	4 719 409.59	6 589 988.49	
10	4 719 422.44	6 589 981.56	
11	4 719 432.52	6 589 976.05	
12	4 719 456.22	6 589 962.07	
13	4 719 463.35	6 589 957.96	
14	4 719 475.14	6 589 951.50	
15	4 719 485.84	6 589 948.68	
16	4 719 485.84	6 589 948.68	
17	4 719 480.87	6 589 945.39,	
18	4 719 475.52	6 589 935.58	
19	4 719 470.16	6 589 925.76	
20	4 719 467.42	6 589 915.31	
21	4 719 462.26	6 589 906.32	
22	4 719 450.91	6 589 892.95	
23	4 719 449.03	6 589 891.53	
24	4 719 449.03	6 589 891.53	

25	4 719 449.03	6 589 891.53	8
26	4 719 449.03	6 589 891.53	
27	4 719 449.03	6 589 891.53	
28	4 719 449.03	6 589 891.53	
29	4 719 450.00	6 589 830.00	
30	4 719 302.44	6 589 834.22	
31	4 719 296.25	6 589 834.39	
32	4 719 272.00	6 589 835.09	
33	4 719 239.31	6 589 836.02	
34	4 719 239.31	6 589 836.02	
35	4 719 239.31	6 589 836.02	
36	4 719 239.31	6 589 836.02	
37	4 719 239.31	6 589 836.02	
38	4 719 239.31	6 589 836.02	
39	4 719 239.31	6 589 836.02	
40	4 719 239.31	6 589 836.02	
41	4 719 239.31	6 589 836.02	
42	4 719 100.00	6 589 840.00	
43	4 719 151.41	6 590 148.46	
44	4 719 154.75	6 590 148.17	
45	4 719 165.12	6 590 147.98	
46	4 719 194.27	6 590 148.30	
47	4 719 208.21	6 590 152.32	
48	4 719 217.64	6 590 155.98	
49	4 719 228.92	6 590 160.86	
50	4 719	6 590 160.73	

	231.37		
51	4 719 236.93	6 590 160.73	
52	4 719 243.99	6 590 156.54	
53	4 719 253.16	6 590 146.20	
54	4 719 254.56	6 590 144.25	
55	4 719 259.85	6 590 134.96	
56	4 719 262.97	6 590 123.03	
57	4 719 270.31	6 590 109.90	
58	4 719 283.68	6 590 096.55	

Prema kartografskoj podjeli, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići" pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Danilovgrad, 1:25 000.

Na terenu obuhvaćenom ovim prostorom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena nisu izvođena.

U periodu od 1962. do 1966. godine, u okviru izrade OGK, lista Titograd (M. Živaljević i dr.), za ovaj prostor je urađena geološka karta, 1:25 000. Prema tim podacima teren lokaliteta "Vinići" izgrađuju žuto-bjeličasti bankoviti i masivni gornjokredni krečnjaci gdje su prisutna dva sistema pukotina, pružanja sjeveroistok-jugozapad i sjeverozapad-jugoistok.

Istražno-eksploatacioni prostor pojave arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", nalazi se na, relativno, povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka.

Na osnovu raspoloživih podataka, procijenjene rezerve stijenske mase u ležištu su iznosile 750.000 m³ č.s.m.

O kvalitativnim karakteristikama može se govoriti jedino na osnovu analogije sa sličnim ležištima, koja su nastala u sličnim geološkim uslovima i koja imaju veći stepen istraženosti. Na osnovu analize postojećih podataka, može se pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen. Odgovor na ovo pitanje će se dobiti kroz ispitivanje kvaliteta, u skladu sa važećim standardima.

Imovinsko pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Danilovgrad (broj: 120-958-384/2020, datum 12.06.2020.), lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići", administrativno pripada SO Danilovgrad, a prema katastarskoj podjeli pripada teritoriji katastarske opštine (KO) Slap. Istražno-eksploatacioni prostor obuhvata katastarske parcele: 827, 828, 829, 2160/2 (list nepokretnosti 567), 823, 824, 825 (list nepokretnosti 625) koje su svojina Preduzeća „Mermer“ Danilovgrad. Ostali prostor obuhvata katastarske parcele, koje se nalaze u privatnom vlasništvu.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/20-1926/1 od 30.10.2020. godine, predmetni lokalitet "Vinići", pripada KO Slap, i po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-Rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetno ležište pripada šumskim površinama čija je opšta namjena - **niske šume** i poljoprivrednim površinama - **drugo poljoprivredno zemljište**. Kao kompatibilni sadržaj za šumske površine i drugo poljoprivredno zemljište i ostale prirodne površine navodi se eksploatacija mineralnih sirovina.

U Prostorno-urbanističkom planu opštine Danilovgrad, u tekstualnom i grafičkom dijelu, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Vinići" prepoznato je kao koncesioni prostor.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. UP/I-03-310/2020-2, od 03.11.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Vinići", nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji "Vinići", opština Danilovgrad, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji "Vinići", opština Danilovgrad, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

7. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Petrići“, opština Danilovgrad

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena "Petrići" se nalazi na području sela Petrići na sjeverozapadnim padinama uzvišenja brda Hum (440 m.n.m), odnosno uzvišenja Lupoglav (189 m.n.m), na nadmorskoj visini od oko 200 m.n.m. Od Danilovgrada se nalazi na udaljenosti oko 9 km vazdušne linije u pravcu sjeverozapada. Prostor, koji je predmet ove Inicijative, sa Danilovgradom je povezan asfaltnim putem koji vodi ka Glavi Zete i dalje prema Nikšiću. Sa pomenutog puta odvaja se seoski asfaltni put, dužine oko 2 km, koji vodi do naselja Petrići i naznačenog lokaliteta. Traženi prostor površine od 44 000 m², administrativno pripada opštini Danilovgrad, listu Danilovgrad 1:100 000, sekcija Danilovgrad, 1:25 000. Visinska razlika predmetnog prostora je od 190 do 220 m.n.m. Uži prostor ležišta je slabo naseljen. Najbliže naselje su Petrići, sjeverozapadno od lokacije, po kojem je i predmetna lokacija nazvana. Na oko 1000 m, vazdušnom linijom, istočno od lokacije, se nalazi naselje Bare Šumanovića, a sjeverozapadno, na oko 1500 m, naselje Mijokusovići. Sjeverno od predmetne lokacije prolazi željeznička pruga Podgorica-Nikšić. U blizini ovog prostora je povremeni tok Suvoda.

Lokacija "Petrići" je ograničena pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke 1–58, sa sljedećim koordinatama:

Tačka	Koordinate	
	X	Y
1.	4720531.84	6587421.17
2.	4720537.38	6587435.92
3.	4720533.44	6587439.95
4.	4720537.11	6587453.24
5.	4720540.06	6587455.79
6.	4720545.09	6587460.07
7.	4720560.38	6587467.87
8.	4720575.93	6587469.32
9.	4720572.61	6587495.78

10.	4720561.82	6587506.69
11.	4720559.20	6587518.52
12.	4720552.70	6587554.48
13.	4720543.88	6587576.11
14.	4720557.71	6587602.11
15.	4720533.26	6587604.15
16.	4720526.35	6587615.41
17.	4720518.78	6587631.75
18.	4720509.71	6587640.09
19.	4720506.88	6587642.67
20.	4720503.05	6587648.67

21.	4720499.17	6587653.21
22.	4720495.51	6587656.61
23.	4720492.18	6587659.48
24..	4720469.14	6587644.89
25.	4720448.33	6587637.79
26.	4720421.93	6587630.20
27.	4720419.15	6587627.40
28.	4720416.19	6587627.69
29.	4720413.07	6587629.92
30.	4720409.66	6587632.59
31.	4720405.22	6587635.86
32.	4720402.40	6587639.34
33..	4720374.80	6587632.54
34.	4720366.74	6587632.55
35.	4720357.60	6587632.04
36.	4720339.09	6587639.16
37.	4720318.03	6587644.50
38.	4720297.61	6587652.35
39.	4720306.56	6587623.58
40.	4720326.96	6587615.83
41.	4720339.46	6587610.25
42.	4720353.56	6587589.32
43.	4720357.64	6587583.59
44.	4720369.63	6587566.38
45.	4720353.81	6587550.23
46.	4720344.56	6587538.84
47.	4720349.29	6587517.05
48.	4720352.39	6587506.07
49.	4720390.66	6587486.28

50.	4720390.66	6587480.54
51.	4720399.88	6587466.38
52.	4720411.93	6587453.36
53.	4720419.16	6587433.50
54.	4720427.46	6587412.03
55.	4720443.59	6587381.67
56.	4720454.04	6587369.06
57.	4720467.70	6587367.85
58.	4720490.21	6587366.77
POVRŠINA = 4,5 ha		

Na predmetnom lokalitetu, vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena nisu izvođenja.

Prema podacima OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, teren lokaliteta "Petrići" izgrađuju paleogene breče svijetlo-smeđe do smeđe boje. Breče su dosta različite i javljaju se u vidu banaka i debelih banaka debljine od 0,6-2,0 m. Materijal od kojeg su izgrađene breče, je slabo sortiran, a ponekad i haotično raspoređen, predstavljen uglavnom odlomcima krečnjaka, različite veličine. Preovlađuju odlomci veličine od 2-10 cm, dok su odlomci veličine preko 25 cm nešto ređi. Vezivni materijal kod ovih stijena je karbonatni. Prisustvo mugli rožnaca u ovim brečama je dosta rijetko. Rožnaci su češće zastupljeni u donjem dijelu stuba, dok u gornjem dijelu stuba su manje zastupljeni i manjih su dimenzija. Prisustvo rožnaca, u velikoj mjeri otežava obradu kamena u pogonu, s obzirom da se rožnaci odlikuju velikom tvrdoćom. U toku detaljnih geoloških istraživanja dobiće se precizniji podaci o stepenu zastupljenosti rožnaca u stijenskoj masi.

Rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena

Na osnovu površine perspektivnog predmetnog prostora i na morfološke karakteristike, procijenjene geološke rezerve na prostoru pojave arhitektonsko-građevinskog kamena "Petrići" su oko 1 000 000 m³.

Na bazi potencijalnih rezervi od 1 000 000 m³ arhitektonsko-građevinskog kamena i pretpostavljenog godišnjeg kapaciteta od 5.000 m³ čvrste stijenske mase, odnosno 600-750 m³ komercijalnih blokova arhitektonsko-građevinskog kamena, procijenjeno vrijeme planirane eksploatacije bi bilo preko sto godina.

S obzirom da se radi o pojavi arhitektonsko-građevinskog kamena, praktično neistraženom, prema dosadašnjim podacima i ispitivanjima dosta nepovoljnim strukturnim sklopom, grubo procijenjeno iskorišćenje stijenske mase u komercijalne blokove iznosilo bi od 12-15%.

Kvalitet arhitektonsko-građevinskog kamena

Podaci o kvalitetu kamena sa ovog lokaliteta ne postoje. Na predmetnom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja i na osnovu analogije sa ležištima arhitektonsko-građevinskog kamena sličnih geoloških karakteristika, očekuje se da se krečnjak sa ovog lokaliteta može koristiti kao arhitektonsko-građevinski kamen. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta, u smislu postojanja rezervi viših kategorija, ispitivanja njihovih kvalitativnih svojstava, ležišnih uslova, i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržište, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja, na način i sa obimom koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja.

Posebna pažnja mora biti usmjerena na zaštitu životne sredine, i pored toga što planirana vrsta istraživanja i eksploatacije ove mineralne sirovine traži primjenu modernih tehničkih sredstava i mehanizacije, čiji je nepovoljni uticaj na životnu sredinu relativno mali.

Na osnovu raspoloživih podataka, lokalitet Petrići se nalaze na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, kao i definisanja prostora za formiranje postrojenja za obradu sirovine, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja. Naravno, svi navedeni parametri će biti analizirani i definisani u toku izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/16-2, od 01.4.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Petrići", nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena na lokaciji "Petrići", opština Danilovgrad, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu. Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, kaže, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine arhitektonsko-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji "Petrići", opština Danilovgrad, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

Podaci o imovinsko pravnim odnosima

Područje pojave arhitektonsko-građevinskog kamena "Petrići", administrativno pripada opštini Danilovgrad, a obuhvata katastarske parcele (3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366 i 3367) koje se nalaze u privatnoj svojini. Prema katastarskoj podjeli Direkcije za nekretnine (područna jedinica Danilovgrad), navedene katastarske parcele pripadaju katastarskoj opštini Bare.

Podaci iz prostorno planske dokumentacije

Iz dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Danilovgrad (dopis br. 06-332/2-269/4 od 30.03.2021.) saznajemo da: Predmetna lokacija "Petrići" pripada KO Bare, po Prostorno urbanističkom planu Opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj sredini - brdsko planinsko zaleđe. Predmetna lokacija pripada površinama naselja – građevinsko zemljište naselja i šumskim površinama – privredne šume, visoke šume i niske šume, a kako je prikazano u grafičkom prilogu 4, prema planu namjene površina, predmetni prostor, koji pripada šumskim površinama, je predviđen za eksploataciju mineralnih sirovina.

8. Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“, opština Nikšić

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“, opština Nikšić, u geografskom smislu, pripada centralnom regionu Crne Gore. Nalazi se padinama brda Uzdomir (852 m.n.m), odnosno jednog od njegovog uzvišenja Kulina (767 m.n.m), na udaljenosti oko 3 km od Nikšića, neposredno uz novi magistralni put Nikšić – Žabljak.

Prema administrativnoj podjeli, prostor na kojem se nalazi predmetni prostor, pripada opštini Nikšić i geografskom listu Nikšić, 1:100 000, odnosno sekciji Nikšić, 1:25 000, a zahvata površinu od 5 ha.

Saobraćajne veze u širem području predmetnog prostora su na zadovoljavajućem nivou, kada se radi o drumskom saobraćaju. Preko Nikšića, od kojeg je udaljeno, u pravcu sjeverozapada, oko 3 km, predmetna pojava je povezana sa ostalim mjestima u Crnoj Gori. Najbliža željeznička stanica je u Nikšiću.

Šire područje ovog prostora je relativno rijetko naseljeno, a naseljena mjesta su zbijenog tipa. Osnovna privredna grana ovog kraja jeste poljoprivreda i stočarstvo. Najbliže naselje/zaseok je Zavrh, na oko 700 m vazdušne linije, sjeveroistočno od lokaliteta. U granicama potencijalnog koncesionog područja nema naselja, a zemljište je kamenito sa niskom šumom. Većina stalno nastanjenog stanovništva na ovom području skoncentrisana je u gradskim centrima i prigradskom pojasu Nikšića.

U blizini predmetnog prostora prolazi lokalna visokonaponska električna mreža, preko koje se okolna naselja snabdijevaju električnom energijom. Na terenu obuhvaćenom predmetnom lokacijom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, a detaljna geološka istraživanja, prema raspoloživim podacima, na ovom prostoru nisu izvođena.

Prema OGK, list "Nikšić", 1:100000, lokalitet arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“ izgrađuju karbonatne naslage, koje stratigrafski pripadaju donjoj kredi, barem-apt (K_1^{3+4}). Karbonatne naslage su predstavljene smeđim do svijetlosmeđim i sivim krečnjacima i dolomitima, koji su slojeviti do debeloslojeviti (0,30-0,60 m) a ređe bankoviti (0,60-1,50 m), strukturnog tipa: M-W i W-P.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu arhitektonsko-građevinskog kamena „Kulina“, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena procijenjene su na 1.500.000 m³ č.s.m.

Na osnovu ukupnih procijenjenih geoloških rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena na ovom lokalitetu i predloženog procijenjenog kapaciteta eksploatacije, moguće je predvidjeti rok trajanja koncesije do 30 godina.

Sa aspekta izvođenja rudarskih radova konfiguracija terena je povoljna za kvalitetno i bezbjedno izvođenje rudarskih radova na eksploataciji mineralne sirovine površinskim kopom, sa mogućnošću priključenja, pristupnim putem, na postojeću saobraćajnu infrastrukturu.

Na osnovu analize raspoložive dokumentacije na lokalitetu "Kulina" nisu vršena detaljna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu. Međutim, na osnovu analogije sa ležištima slične geološke građe, gdje su vršena detaljna geološka istraživanja, a u čijoj geološkoj građi, takođe, učestvuju krečnjaci donje krede, možemo, sa velikom vjerovatnoćom, pretpostaviti da će se, nakon izvedenih detaljnih geoloških istraživanja, dokazati dovoljne količine arhitektonsko-građevinskog kamena, sa kvalitetom koji će omogućiti primjenu u arhitektonsko-građevinske svrhe.

Lokalitet "Kulina", zahvata površinu od 5 ha, u koordinatama 60 konturnih tačaka, kako je dato u naredno tabeli

Tačke	X	Y
1.	4 740 456.63	6 574 851.96
2.	4 740 464.34	6 574 833.12
3.	4 740 467.56	6 574 812.86
4.	4 740 527.78	6 574 805.34,
5.	4 740 526.63	6 574 796.19,
6.	4 740 527.46	6 574 777.53
7.	4 740 528.23	6 574 763.24
8.	4 740 528.85	6 574 743.36
9.	4 740 528.77	6 574 740.46,
10.	4 740 519.68	6 574 709.47
11.	4 740 523.43	6 574 698.68,
12.	4 740 521.78	6 574 680.80
13.	4 740 522.23	6 574 673.89,
14.	4 740 524.94	6 574 668.66,
15.	4 740 546.73	6 574 670.99,
16.	4 740 562.66	6 574 673.52
17.	4 740 575.56	6 574 674.74,
18.	4 740 597.70	6 574 685.38,
19.	4 740 629.93	6 574 688.47,
20.	4 740 652.00	6 574 686.90,
21.	4 740 696.36	6 574 687.12,
22.	4 740 711.69	6 574 689.87,
23.	4 740 728.47	6 574 694.57
24.	4 740 747.75	6 574 700.50,
25.	4 740 766.00	6 574 705.51
26.	4 740 776.39	6 574 708.47
27.	4 740 788.90	6 574 712.27
28.	4 740 796.81	6 574 714.01
29.	4 740 804.65	6 574 715.95

30.	4 740 816.93	6 574 718.92,
31.	4 740 850.42	6 574 731.62
32.	4 740 853.99	6 574 733.53
33.	4 740 886.88	6 574 751.40
34.	4 740 913.51	6 574 755.66
35.	4 740 940.72	6 574 769.94
36.	4 740 926.62	6 574 797.27
37.	4 740 915.78	6 574 812.38
38.	4 740 905.03	6 574 817.12
39.	4 740 896.46	6 574 821.46,
40.	4 740 880.08	6 574 823.66
41.	4 740 872.46	6 574 817.33,
42.	4 740 835.52	6 574 809.31
43.	4 740 801.72	6 574 806.92
44.	4 740 786.20	6 574 804.71
45.	4 740 777.46	6 574 802.96
46.	4 740 734.45	6 574 793.76,
47.	4 740 719.07	6 574 797.41
48.	4 740 683.70	6 574 799.80
49.	4 740 694.11	6 574 800.18
50.	4 740 672.27	6 574 800.44
51.	4 740 653.37	6 574 799.96
52.	4 740 649.48	6 574 836.33
53.	4 740 577.36	6 574 829.10
54.	4 740 529.92	6 574 833.69
55.	4 740 531.32	6 574 848.12
56.	4 740 534.88	6 574 869.91
57.	4 740 523.10	6 574 871.13
58.	4 740 479.61	6 574 880.12
59.	4 740 445.06	6 574 880.52
60.	4 740 448.78	6 574 870.74

Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

Na osnovu podataka Uprave za katastar i državnu imovinu Crne Gore, Područna jedinica Nikšić, (br.103-919-3160/2021), zemljište koje je obuhvaćeno predmetnim lokalitetom se nalazi u privatnom vlasništvu. Katastarske parcele 22, 23 i 72/1, koje se nalaze u zahvatu predmetnog lokaliteta, upisane su u listove nepokretnosti br. 69, 299 i 391 i pripadaju KO Kočani.

Podaci iz prostorno-urbanističke dokumentacije

Aktom Službe glavnog gradskog arhitekta, opština Nikšić, br. UP/Io-20-350-235 od 29.3.2021. godine, navedeno je da uvidom u plansku dokumentaciju Prostornog urbanističkog plana opštine Nikšić postoji eksploatacija građevinskog kamena i krečnjaka, za zidanje, u obliku prirodnih ploča, za rezanje i proizvodnju ploča, za rezanje i proizvodnju uglačanih ploča za unutrašnje oblaganje zgrada i drobljeni kamen razne granulacije. Odredbama zakona o rudarstvu ("Sl. list CG", br.65/08, 74/10 i 40/11) propisano je da se eksploatacija mineralnih sirovina vrši na osnovu Državnog plana, a da isti donosi Vlada na period od 10 godina. Iz gore navedenog lokacija Kulina iznad Krupca je u Prostorno-urbanističkom planu opštine Nikšić ("Sl. list CG" – opštinski propisi, br. 16/15) prepoznata kao područje eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena.

II LEŽIŠTA TEHNIČKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA

U Crnoj Gori se uglavnom proizvodi i koristi tehničko-građevinski kamen od karbonatnih stijena-krečnjaka, dolomitičnih krečnjaka i dolomita. Preko 90% ogromnog potencijala karbonatnih stijena može da se koristi u građevinarstvu i drugim djelatnostima, kao tehničko-građevinski kamen-agregat, uz odgovarajuće parametre kvaliteta, zavisno od namjene.

A. PRIMORSKI REGION CRNE GORE

9. Ležište tehničko-građevinskog kamena “Kameno more”, opština Kotor

Ležište tehničko-građevinskog kamena “Kameno more” nalazi se na karstnom području istoimenog mjesta, na području Krivošija, oko 3 km vazdušne linije sjeverozapadno od Risna. Ležište je locirano na istočnim padinama uzvišenja Gradac (640 m.n.m), neposredno uz novi magistralni put Nikšić – Risan, koji se u mjestu Morinj spaja sa Jadranskom magistralom. Takođe, do istražno-eksploatacionog prostora se može doći iz pravca Grahova i iz pravca Risna, starim asfaltnim putem.

Istražno-eksploataciono polje tehničko-građevinskog kamena ležišta “Kameno more” zahvata površinu od 7,2 ha i ograničeno je tačkama od A do E, sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Tačke	x	y	Dužine strana (m)
A	4 710 615	6 556 929	A – B = 243
B	4 710 845	6 557 007	B - C = 184
C	4 710 915	6 556 836	C – D = 236
D	4 710 918	6 556 600	D – E = 240
E	4 710 713	6 556 725	E – A = 226
Površina =7,20 ha			

Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli istražno-eksploatacioni prostor „Kameno more“ pripada teritoriji opštine Kotor.

Istražno-eksploatacioni prostor “Kameno more” pripada listu “Nikšić”, 1:100 000, odnosno sekciji „Risan“, 1:25 000. Visinska razlika između najniže (588 m.n.m) i najviše kote (687 m.n.m) u okviru istražno-eksploatacionog prostora iznosi oko 100 m.

Do istražno-eksploatacionog prostora ne postoji pristupni makadamski put, ali se ležište nalazi u neposrednoj blizini magistralnog puta Nikšić – Risan, na udaljenosti od svega 70 m. Najbliža željeznička stanica je u Baru, a dostupne su i pomorske luke u Tivtu, Kotoru i Baru. Takođe, u blizini ovog lokaliteta nalazi se i aerodrom Tivat.

Šire područje ležišta, je relativno rijetko naseljeno. Naseljena mjesta su zbijenog, dinarskog tipa i predstavljena su selima i zaseocima: Knežlaz, Poljice, Grabov do, Cerovik i dr. U blizini ležišta, na rastojanju od oko 300 m u pravcu sjevera, nalazi se seosko naselje Knežlaz, u pravcu juga, na rastojanju od oko 350 m, nalazi se selo Poljice, a u pravcu jugozapada, na rastojanju od oko 400 m, nalazi se Grabov do. U neposrednoj blizini prostora, na padinama brda Goljavine, nalazi se crkva Sv. Petka i seosko groblje. Međutim, u prethodnom periodu došlo je do snažnih migracionih kretanja iz zagorskih naselja ka priobalnom dijelu, tako da stanovništvo svoj život i rad veže za gradove i mješovita naselja priobalnog područja. Većina stalno nastanjenog stanovništva na ovom području skoncentrisana je u okolnim selima i prigradskom pojasu Risna.

Područje ležišta "Kameno more" predstavlja, u suštini, padine brdovitog dijela terena sa desne strane magistralnog puta Nikšić – Risan, sa uzvišenjima kao što su: Goljavine (640 m), Površnica (524 m), Cerovik (655 m), Gradac (692 m), Popov vrh (1.002 m) i dr.

Značajni morfološki oblici, koji se pojavljuju u ovom kraju, su vrtače, jame i pećine, tipični predstavnici morfologije karsta.

Sa hidrogeološkog aspekta, odlike područja u kome se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more" su relativno jednostavne. U širem području ležišta nema stalnih vodotoka, a rijetko stanovništvo se vodom snabdijeva iz bunara i bistijerni. Od povremenih vodotoka najvažniji je Veliki potok, koji se formira sjeverno od lokaliteta na području Cerovika i teče ka Risanskom zalivu. U samom istražno-eksploatacionom prostoru nema stalnih riječnih tokova, izvora, kao ni povremenih vodotoka.

Krečnjačko-dolomitski kompleks ovog područja ima pukotinsko-kavernoznu poroznost, a podzemne vode ovog kraja gravitiraju ka Jadranskom moru.

Postoji mogućnost relativno lakog snabdijevanja električnom energijom, obzirom da kroz sela Poljice i Knežlaz prolazi visoko naponski dalekovod. Povoljan geografski položaj, razvijen drumski, avio i pomorski saobraćaj i postojeći prirodni resursi, predstavljaju važnu osnovu za razvoj ovog područja. U ekonomskom pogledu, a imajući u vidu postojeću infrastrukturu, ovo područje je, uglavnom, oslonjeno na Risan, Kotor i Tivat. Na prostoru ovih opština razvijeno je više privrednih djelatnosti: turizam i ugostiteljstvo, građevinarstvo, brodogradnja, brojne vrste usluga iz različitih djelatnosti, itd.

Geološkim kartiranjem ležišta „Kameno more“ utvrđeno je da ležište izgrađuju karbonatne naslage gornje krede, predstavljene krečnjacima kampana (K_2^5).

Sedimenti kampana izgrađuju cjelokupno ležište tehničko-građevinskog kamena "Kameno more", a predstavljeni su bankovitim (0,6-1,5 m), debelobankovitim (1,5-2,0 m) i masivnim krečnjacima (>2,0 m), svijetlosmeđim, smeđim i bjeličastim krečnjacima strukturnog tipa: M, M-W i W. Bankoviti i masivni karbonatni sedimenti imaju približno pružanje istok-zapad i generalno padaju prema sjeveru i sjeveroistoku, rjeđe sjeverozapadu, sa padnim uglovima od 25 do 50°, najčešće 30 do 45°.

Karbonatne stijene u ovom ležištu nastale su u mirnim uslovima sedimentacije gdje dolazi do brzog obaranja karbonatnog mulja. Primarni karbonatni talog je naknadno izmijenjen procesima kasnodijagenetske dolomitizacije, koja je izvršena samo djelimično, tako da su u ležištu rijetko zastupljeni slabodolomitični krečnjaci. Dolomit nije konstatovan.

Predmetno ležište je istraživano za potrebe izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Kameno more“, stanje 31.12.2014. godine, koji je ovjeren od strane Ministarstva ekonomije. Ukupne geološke rezerve B kategorije iznose 1 896 441 m³, a eksploatacione 1 706 797 m³.

Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski i hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase, proizilazi da kvalitet karbonatnih sedimenata ležišta "Kameno more" zadovoljava sve kriterijume važećih domaćih standarda (JUS) u pogledu primjene u tehničko-građevinske svrhe.

Navedene kvalitativne osobine mineralne sirovine su okarakterisane kao povoljne, što ovom kamenu omogućava primjenu u građevinarstvu u tehničko-građevinske svrhe kao sirovina za:

- proizvodnju agregata za izradu betona koji nijesu izloženi habanju i eroziji (SRPS B.B2.009);
- proizvodnju agregata za gornje noseće slojeve od bituminiziranog materijala po vrućem postupku za sve grupe saobraćajnog opterećenja (SRPS U.E9.021);
- proizvodnju agregata za donje noseće slojeve od bituminiziranog materijala po vrućem postupku (SRPS U.E9.028);
- proizvodnju lomljenog kamena i tesanika za gruba zidanja u niskogradnji i visokogradnji; i
- proizvodnju kamena za ugradnju u hidrotehničke objekte.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Kotor br. 917-106-707/2021 od 16.04.2021. godine navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena “Kameno more“, pripada KO Krivošije, i obuhvata dio katastarskih parcela 762/1, 762/4 upisanih u list nepokretnosti broj 189, na ime Crna Gora, Vlada Crne Gore – raspolaganje. Takođe, dio katastarskih parcela broj 762/2, kao i cijelu parcelu 762/3, upisanih u list nepokretnosti broj 190, na ime “Račice” AD Tivat – svojina.

10. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Velja Gorana 2“, opština Ulcinj

Predmetni lokalitet se nalazi na oko 11 km sjeverno od Ulcinja i 25 km jugoistočno od Bara, u klisuri Brdela, na oko 2 km jugoistočno od naselja Velja Gorana, po kojem je predmetni lokalitet nazvan. Istražno-eksploatacioni prostor zahvata jugoistočne granice Opštine Bar, kojoj administrativno i pripada.

Saobraćajne veze u užem i širem području predmetnog lokaliteta su veoma dobre, kada se radi o drumskom saobraćaju. Do predmetnog lokaliteta, iz pravca Ulcinja, vodi asfaltni put koji povezuje Ulcinj sa zaleđem (Krute, Vladimir, Ostros). Najbliža željeznička stanica je u Baru. Neposredno uz predmetni lokalitet, na oko 50 m, prolazi lokalna niskonaponska električna mreža, preko koje se područje ulcinjskog zaleđa snabdijeva električnom energijom. Za potrebe vodosnabdijevanja može se koristiti voda iz gradskog vodovoda (u neposrednoj blizini lokaliteta prolazi cjevovod kojim se vrši vodosnabdijevanje ulcinjskog zaleđa), uz uslov dobijanja saglasnosti od vlasnika vodovoda.

Najbliže naselje je Velja Gorana, koje se nalazi jugoistočno od predmetnog istražno-eksploatacionog prostora na udaljenosti od oko 2 km (vazdušnom linijom).

U geomorfološkom pogledu područje lokaliteta tehničko-građevinskog kamena “Velja Gorana 2” pripada južnoj oblasti Crne Gore. Područje istražno-eksploatacionog prostora “Velja Gorana 2” i šire, uglavnom, je brdovito i karakteristično za kraške terene Jadranske obale. Dominantan je masiv Možure (546 m.n.m), Kobilica (622 m.n.m) i Štrbina (589 m.n.m). Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Velja Gorana 2“ se nalazi se na nadmorskoj visini od 90 do 150 m.n.m i pripada topografskoj sekciji “Ulcinj”, 1:25 000. Na ovom prostoru vladaju uslovi mediteranske klime, sa dugim i toplim ljetima i blagim kišnim zimama. Sniježne padavine su veoma rijetke i gotovo beznačajne. Shodno navedenim klimatskim karakteristikama radne aktivnosti na budućem kopu će se moći izvoditi tokom cijele godine.

Lokalitet „Velja Gorana 2“ zahvata površinu od 24 491 m², ograničen pravim linijama koje prolaze kroz 38 konturnih tačaka.

	koordinate	
	Y	X
1	4648452.94	6604440.05
2	4648442.88	6604440.90
3	4648421.28	6604447.92
4	4648405.90	6604453.18
5	4648369.86	6604478.63
6	4648378.84	6604523.26
7	4648361.86	6604514.79
8	4648326.62	6604497.16
9	4648284.53	6604479.52
10	4648271.27	6604424.95
11	4648266.14	6604401.91
12	4648278.76	6604377.52
13	4648284.28	6604367.48
14	4648359.19	6604367.14
15	4648368.78	6604367.89
16	4648411.39	6604373.48
17	4648425.49	6604360.65
18	4648432.70	6604345.35
19	4648447.65	6604345.68
20	4648459.39	6604349.06
21	4648470.31	6604353.91
22	4648475.75	6604364.39
23	4648478.95	6604376.93
24	4648482.50	6604388.01
25	4648490.92	6604395.61
26	4648501.95	6604399.15
27	4648502.87	6604408.85
28	4648500.20	6604423.26
29	4648501.43	6604436.41
30	4648497.07	6604445.84
31	4648488.78	6604451.42
32	4648479.45	6604450.17
33	4648471.59	6604452.28
34	4648466.77	6604461.83
35	4648465.51	6604473.06
36	4648462.58	6604481.88
37	4648455.59	6604488.34
38	4648455.27	6604474.48

Na terenu obuhvaćenom predmetnom lokacijom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list "Ulcinj", a detaljna geološka istraživanja, prema raspoloživim podacima, na ovom lokalitetu nisu izvođena.

Na bazi predhodnih istraživanja, do kojih se došlo tokom izrade osnovne geološke karte, može se konstatovati da predmetni prostor izgrađuju karbonatne naslage neraščlanjenog santon-kampana ($K_2^{4,5}$) a neznatni dio prostora, u okviru predmetnog lokaliteta, izgrađuju deluvijalni sedimenti, izgrađeni od raspadnutog flišnog materijala, blokova krečnjaka i dolomita različite stratigrafske pripadnosti koji imaju manje rasprostranjenje na južnim padinama Možure i Briske gore. Neraščlanjene naslage santon-kampana predstavljene su slojevitim i bankovitim smeđim, svijetlosmeđim, smeđesivim do svijetlosmeđesivim brečiziranim krečnjacima i krečnjacima strukturnog tipa: W, W-P, P, P-G (biomikriti, biopelmikriti, pelbiospariti, fenestralni i stromatolitsko-fenestralni mikriti), dolomitičnim krečnjacima i dolomitima. U tektonskom pogledu područje predmetnog lokaliteta pripada geotektonskoj jedinici Jadransko – jonska zona.

Na bazi izvršene procjene na predmetnom prostoru "Velja Gorana 2", uzimajući u obzir površinu prostora, morfološke karakteristike i debljinu korisne sirovine, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 1.500.000 m³ č.s.m.

Na osnovu izvršenih preliminarnih ispitivanja i analogije sa gornjokrednim ležištima tehničko-građevinskog kamena sličnih geoloških karakteristika: "Darza", "Možura" i "Ristova punta", na kojima su vršena detaljna geološka istraživanja, može se pretpostaviti da se krečnjak sa ovog lokaliteta može koristiti za:

- proizvodnju kamenih agregata za izradu betona,
- proizvodnju kamenih agregata za klasične i savremene podloge za puteve,
- proizvodnju agregata za donje i gornje noseće slojeve od bituminoznog materijala po vrućem postupku, kao i za
- proizvodnju lomljenog kamena i tesanika za gruba zidanja u niskogradnji i hidrogradnji, i dr...

Sa aspekta prethodne procjene isplativosti buduće eksploatacije i obrade tehničko-građevinskog kamena na ovoj lokalnosti treba istaći da se u dogledno vrijeme očekuje značajan porast tražnje frakcionisanih agregata kamena, pri čemu se ima u vidu početak valorizacije Velike plaže, koja će zahtjevati igradnju značajnog broja turističkih objekata i prouzrokovati ekspanziju građevinske djelatnosti na ulcinjskom području.

Gledano uopšte, eksploatacija tehničko-građevinskog kamena se obavlja prostim tehnološkim postupcima, upotrebom bušačko-minerskih radova i teških građevinskih mašina (buldozera, bagera i utovarnih lopata). Obrada tehničko-građevinskog kamena predstavlja takođe jednostavni tehnički proces koji se sastoji od drobljenja i mljevenja otpucanog kamenog materijala, a zatim se vrši klasiranje, odnosno prosijavanje (separacija) kamenog agregata. Najčešće se vrši proizvodnja četiri standardne frakcije: 0-4, 4-8, 8-16 i 16-31,5 mm.

Na bazi geoloških karakteristika, mikroreljefa, odnosno morfoloških karakteristika i prepoznatih rudarsko-turističkih uslova eksploatacije, na ovom prostoru bi se mogao organizovati površinski kop brdskog tipa.

Sa aspekta izvođenja rudarskih radova konfiguracija terena je povoljna za kvalitetno i bezbjedno izvođenje rudarskih radova na eksploataciji mineralne sirovine površinskim kopom, sa mogućnošću priključenja, novoizgrađenim pristupnim putem, na postojeću saobraćajnu infrastrukturu.

Prognozne rezerve i kvalitet i planirani kapacitet

S obzirom da se radi o nedovoljno istraženom prostoru, to u ovom slučaju možemo govoriti samo o potencijalnim geološkim rezervama. Površina prostora predmetne lokacije iznosi oko 2,5 ha.

Uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve procijenjene su na 2.000.000 m³. Imajući u vidu ukupne procijenjene geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena na ovom lokalitetu i predloženi procijenjeni kapacitet eksploatacije, moguće je predvidjeti rok trajanja koncesije do 30 godina.

O kvalitativnim karakteristikama može se govoriti jedino na osnovu analogije sa sličnim ležištima, koja su nastala u sličnim geološkim uslovima i koja imaju veći stepen istraženosti. Na osnovu analize postojećih podataka možemo pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu u građevinske svrhe kao tehničko-građevinski kamen. Odgovor na ovo pitanje će se dobiti kroz ispitivanje kvaliteta u skladu sa važećim standardima Detaljnim istraživanjima na predmetnoj lokaciji dobiće se pouzdaniji podaci o geološkim karakteristikama, kvalitetu i drugim parametrima koji su bitni za buduću eksploataciju mineralne sirovine na datom prostoru.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. UP/I 03-195/2020-3, od 10.06.2020. godine, navedeno je da je uvidom u dokumentaciju ove Uprave, konstatovano da u predmetnom zahvatu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na lokaciji "Velja gorana 2", opština Bar, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Predmetni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji "Velja gorana 2", opština Bar, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Katastarske parcele 2121 / 2122, KO Velja Gorana, se nalaze u prostoru zahvaćenom „Prostorno urbanističkim planom Opštine Bar“, sa namjenom šume i ostale prirodne površine. Po mišljenju Sekretarijata za uređenje prostora, Opština Bar, shodno PPPN OP, traženi prostor ne ulazi u obuhvatu prostora čija je namjena eksploatacija mineralne sirovine. Shodno navedenom, za pokretanju procedure za izradu koncesione dokumentacije, neophodno je da se, shodno čl. 41 i čl. 19 Zakona o koncesijama obezbijede podaci o namjeni prostora, odnosno izvod iz prostorno-planske dokumentacije od Sekretarijata za uređenje prostora opštine Bar.

Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

Zemljište na kojem se nalazi lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Velja Gorana 2" je u svojini 1/1 preduzeća "Ema Kop" d.o.o. iz Bara. Nalazi se na katastarskim parcelama br.

2121 i 2122/2, ukupne površine 24 491 m², KO Velja Gorana, Posjedovni list br. 326 (od 17.06.2020. godine).

11. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „ Rudine 1 – Pelinovo“, opština Kotor

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 – Pelinovo", odnosno prostor predviđen za geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena u geografskom smislu pripada primorskom regionu. Nalazi se u mjestu Nalježići, na jugozapadnim padinama Lovćena, 10 kilometara jugoistočno od Tivta i 6 kilometara južno od Kotora, na nadmorskoj visini od 290 do 346 metara. Prema administrativnoj podjeli prostor na kom se ležište nalazi pripada Opštini Kotor.

Predmetni prostor tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 – Pelinovo", pripada geografskom listu Cetinje, 1:100 000, odnosno sekciji Budva 1:25 000 i zahvata površinu od oko 6 ha.

Saobraćajne veze u užoj i široj okolini lokaliteta „Rudine 1 - Pelinovo“ su povoljne, kada se radi o drumskom saobraćaju.

Do predmetnog lokaliteta vodi lokalni asfaltni put, dužine oko 3 km, koji preko naselja Sutvara, spaja ležište sa Jadranskom magistralom. Takođe, lokalitet je povezan sa Kotorom lokalnim asfaltnim putem dužine 7 km koji vodi do crkve Sv. Ilije i nalazi se u neposrednoj blizini postojećeg ležišta tehničko-građevinskog kamena "Nalježići". Sa Jadranskom magistralom, kao glavnom kopnenom saobraćajnicom vezuje se više lokalnih puteva koji povezuju ovo područje sa zaleđem. Takođe, postoji novi asfaltni put od Jadaranske magistrale do Crkve Sv. Trojice, koja se nalazi u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta. Od Crkve Sv. Trojice, postoji lokalni makadamski put koji prolazi jugoistočnim obodom lokaliteta tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 – Pelinovo".

Najbliža željeznička stanica i pomorska luka je u Baru, a dostupne su i pomorske luke u Tivtu i Kotoru. Takođe, u blizini ovog lokaliteta nalazi se i aerodrom Tivat.

U neposrednoj blizini lokaliteta prolazi visokonaponski elektroenergetski dalekovod, a postoji i niskonaponska električna mreža tako da postoji dobra mogućnost snadbijevanja električnom energijom.

Povoljan geografski položaj, razvijen drumski, avio i pomorski saobraćaj i postojeći prirodni resursi, predstavljaju važnu osnovu za razvoj ovog područja. U ekonomskom pogledu, imajući u vidu postojeću infrastrukturu, ovo područje je uglavnom oslonjeno na Kotor i Tivat. Na prostoru ovih opština razvijeno je više privrednih djelatnosti: turizam i ugostiteljstvo, građevinarstvo, brodogradnja, brojne vrste usluga iz različitih djelatnosti, itd. U blizini predmetnog lokaliteta nalaze se ležišta tehničko-građevinskog kamena "Rudine" i ležište "Nalježići".

Konstantno povećanje izgradnje građevinskih objekata na području Crnogorskog primorja, te modernizacije postojećih i izgradnje savremenih saobraćajnica ima za rezultat porast potražnje kamenih agregata, što obezbjeđuje povoljne uslove za nesmetano plasiranje planirane proizvodnje različitih frakcija kamenog agregata na tržište.

Površina traženog prostora iznosi 60.582,90 m², odnosno 6,06 ha, nepravilnog je oblika i ograničen je sa šezdeset jednom konturnom tačkom (redom od 1 do 61).

Konturna tačka	Koordinate		Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y		X	Y
1	4691811.82	6564675.72	32	4691807.18	6565017.86
2	4691813.97	6564689.12	33	4691796.50	6565027.94
3	4691811.34	6564729.82	34	4691785.97	6565024.63
4	4691810.58	6564774.67	35	4691773.72	6565013.42
5	4691808.65	6564784.00	36	4691767.03	6564991.33
6	4691808.07	6564791.00	37	4691764.58	6564978.26
7	4691809.11	6564798.09	38	4691761.54	6564976.39
8	4691800.17	6564799.49	39	4691755.94	6564976.51
9	4691796.13	6564794.56	40	4691753.49	6564985.26
10	4691792.27	6564794.91	41	4691753.26	6564993.08
11	4691786.83	6564799.65	42	4691745.44	6564998.45
12	4691775.97	6564813.36	43	4691729.96	6564995.01
13	4691770.88	6564818.11	44	4691711.33	6564974.41
14	4691771.25	6564834.30	45	4691672.91	6564915.29
15	4691774.06	6564841.69	46	4691659.22	6564884.49
16	4691778.81	6564847.32	47	4691643.25	6564852.78
17	4691785.83	6564853.31	48	4691631.18	6564835.53
18	4691801.81	6564863.00	49	4691626.78	6564825.65
19	4691804.91	6564867.05	50	4691603.83	6564759.75
20	4691801.06	6564871.09	51	4691602.60	6564749.48
21	4691806.33	6564879.54	52	4691593.50	6564725.18
22	4691809.49	6564885.17	53	4691588.20	6564706.70
23	4691823.37	6564902.60	54	4691584.28	6564669.27
24	4691828.64	6564912.63	55	4691582.23	6564640.64
25	4691835.99	6564922.54	56	4691581.40	6564635.48
26	4691854.96	6564946.84	57	4691584.97	6564634.63
27	4691859.26	6564953.23	58	4691611.99	6564628.19
28	4691872.62	6564978.92	59	4691643.88	6564656.36
29	4691875.57	6564990.59	60	4691726.50	6564680.30
30	4691825.09	6565026.18	61	4691775.02	6564687.22
31	4691820.34	6565029.13			
Površina = 60.582,90 m² (6,06 ha)					

Šire područje predmetnog lokaliteta tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 – Pelinovo", pripada padinskom tipu reljefa, tj. padinama Lovćena koje se strmo spuštaju prema Grbaljskom polju. U uvalama ovog područja pretežno su deponovani sedimenti koji su nastali kao siparišne-padinske breče, a godinama se eksploatišu kao građevinski materijal.

Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski, hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase, na ležištima koja se nalaze u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta "Rudine 1 – Pelinovo", možemo pretpostaviti da će kvalitet karbonatnih sedimenata zadovoljiti sve kriterijume važećih domaćih standarda u pogledu primjene u tehničko-građevinske svrhe.

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Rudine 1 – Pelinovo", izgrađuju kataklastične, deluvijalne odnosno padinske breče, koje, u pogledu petrografskog sastava, pripadaju karbonatnom tipu, obzirom da učešće klasta krečnjačkog sastava premašuje 95% ukupne stijenske mase. Preovlađuju uglasti komadi i blokovi, dok su poluzaobljeni i zaobljeni komadi zastupljeni u manjoj mjeri. Očito je da se radi o dobro cementovanoj deluvijalnoj karbonatnoj drobinu, odnosno o cementovanom kamenom odronu (prirodnom grubozrnom karbonatnom agregatu).

Na osnovu analogije sa susjednim ležištima tehničko-građevinskog kamena "Nalježići" i "Rudine 2", otvorenih etaža prema susjednim ležištima tehničko-građevinskog kamena koja se graniče sa predmetnim lokalitetom, kao i otvorenih profila duž lokalnog puta, konstatovano je, da je predmetni prostor izgrađen od deluvijalnog materijala različitog granulometrijskog sastava (ima i krupnijih blokova), jer se ne uočavaju elementi pada slojeva, niti bilo kakva uređenost, već su to, uglavnom, komadi i klasti krečnjaka predstavljeni svijetlosivim do bjeličastim prekrystalisanim mikritima.

Najvjerovatnije, ovaj deluvijum je nastao tako što je usled tektonskih procesa došlo do pucanja stijenske mase, a zatim do njenog trošenja i snažne erozije. Taj usitnjeni stijenski materijal se zatim odronjavao, i zajedno sa pojedinačnim krupnim blokovima, nošen gravitacijom resedimentovao, odnosno pretaložio na blažu padinu u širem području Nalježića. Takođe, u usjeku lokalnog puta koji vodi od crkve sv. Trojice jugoistočnim dijelom predmetnog lokaliteta "Rudine 1 – Pelinovo", se jasno vidi da se radi o deluvijalnom materijalu različitog granulometrijskog sastava. To je naročito dobro izraženo na više mjesta duž ovog puta, na kojima je u prethodnom periodu bilo nelegalne eksploatacije.

Rezerve mineralne sirovine

S obzirom da nisu vršena detaljna geološka istraživanja na ovom prostoru, nema podataka o rezervama i kvalitetu tehničko-građevinskog kamena. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na predmetnom prostoru tehničko--građevinskog kamena "Rudine 1 - Pelinovo", uzimajući u obzir površinu prostora, morfološke karakteristike i debljinu deluvijalnog materijala, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na oko 1.000.000 m³.

Kvalitet mineralne sirovine

Nema podataka o kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja.

Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Rudine 1 - Pelinovo“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Na predmetnom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja i na osnovu analogije sa ležištima tehničko-građevinskog kamena sličnih geoloških karakteristika, očekuje se da se krečnjak sa ovog lokaliteta može koristiti kao tehničko-građevinski kamen.

Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski, hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase, na ležištima koja se nalaze u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta "Rudine 1 - Pelinovo", možemo pretpostaviti da će kvalitet karbonatnih sedimenata zadovoljiti sve kriterijume važećih domaćih standarda u pogledu primjene u tehničko-građevinske svrhe.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Na osnovu akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara, u predmetnom zahvatu nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima i arheoloških lokaliteta, sa aspekta zaštite kulturnih dobara.

Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

U aktu Uprave za nekretnine– Područna jedinica Kotor navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi lokalitet tehničko-građevinskog kamena “Rudine 1 - Pelinovo“, pripada KO Pelinovo, katastarske parcele i brojevi katastarskih parcela 136, 140, 141, 142, 143 i 146 i iste su u vlasništvu opštine Kotor.

Shodno članu 44 Zakona o koncesijama, ako se u vezi sa korišćenjem koncesije mora izvršiti eksproprijacija nepokretnosti, odnosno uređenje građevinskog zemljišta, troškovi, način i rokovi plaćanja naknade za eksproprijaciju nepokretnosti, odnosno uređenja građevinskog zemljišta, utvrđuju se i sprovode u skladu sa zakonom. Ukoliko je vlasnik zemljišta koncedent, ne vrši se eksproprijacija već se smatra da je koncesionar dobijanjem koncesije dobio saglasnost za njegovo korišćenje.

Podaci iz prostorno–urbanističke dokumentacije

Na osnovu dopisa Ministarstva održivog razvoja i turizma br. 104-83/452 od 29.11.2018. godine kao potencijalni prostori namijenjeni za istraživanje i eksploataciju ležišta mineralnih sirovina izdvojene su i karbonatne mineralne sirovine. Kao potencijalni prostor za istraživanje i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena izdvojen je i prostor Nalježića gdje se nalazi predmetni lokalitet tehničko-građevinskog kamena “Rudine-Pelinovo“. U neposrednoj blizini ovog lokaliteta nalaze se i ležišta tehničko-građevinskog kamena “Rudine“ i “Nalježići“.

Takođe, prema istom dopisu urbanističko-tehnički uslovi se izdaju na način i po postupku propisanim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, s tim što su od 31.12.2018. godine UTU izdavali nadležni organi lokalne uprave kao povjerene poslove, shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave.

B. CENTRALNI REGION CRNE GORE

12. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila", opština Danilovgrad

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila", se nalazi neposredno uz put za Radovče, na sjeverozapadnim padinama uzvišenja Milina gomila na oko 8 km sjeveroistočno od Danilovgrada, sa kojim je povezan lokalnim asfaltnim putem Podgorica-Spuž-Danilovgrad, preko Martinića, širine od oko 4 m. Sa pomenutog asfaltnog puta, u mjestu Sige, odvaja se pristupni asfaltirani put dužine od oko 2,5 km, koji vodi do naznačenog lokaliteta koji se nalazi na nadmorskoj visini od oko 273 m.n.m.

Predmetni prostor teritorijalno pripada opštini Danilovgrad i zahvata površinu od oko 10 ha, a ograničen je tačkama od A, B, C, D sa koordinatama, kako je dato u sljedećoj tabeli:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 715 200	6 595 125	10
B	4 715 350	6 595 325	
C	4 715 000	6 595 625	
D	4 714 850	6 595 400	

Predmetna pojava je nazvana "Milina gomila" po istoimenom području u okviru kojeg se nalazi traženi prostor. Na području opštine Danilovgrad primarni kameni agregati (tehničko-građevinski kamen) utvrđeni su, sa znatnim rezervama, na više lokaliteta. Davanjem novih koncesija obezbjeđuje se tržišna konkurencija kao podsticaj razvoja privrednih aktivnosti u opštini Danilovgrad. Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" pripada topografskom listu Danilovgrad 1:100 000, sekciji Spuž, 1:25 000.

Na terenu obuhvaćenom prostorom predmetne pojave vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološke karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list Titograd, a detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena nisu izvođenja.

Do prostora predmetne pojave tehničko-građevinskog kamena vodi asfaltni put širine 3 m i dužine oko 2,5 km, koji spaja ovaj lokalitet sa lokalnim asfaltnim putem Podgorica-Spuž-Danilovgrad preko Martinića i dalje vodi do Gostilja. Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja, prve kuće se nalaze na oko 1000 m. Trasa dalekovoda se nalazi na oko 1000 m sjeverozapadno od traženog prostora. Teren je kamenit, obrastao niskom listopadnom šumom: grabom, cerom, jasenom i dr.

U periodu od 1962. do 1966. u okviru izrade OGK, lista Titograd (M. Živaljević i dr.), za ovaj prostor je urađena geološka karta 1:25 000. Prema tim podacima teren lokaliteta "Milina gomila" izgrađuju bjeličasti slojeviti i bankoviti gornjokredni krečnjaci sa hipuritima. Prostor pojave tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" se nalazi na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja. Svi navedeni parametri će biti analizirani i definisani u toku izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije. Posebna pažnja mora biti usmjerena na zaštitu životne sredine, i pored toga što planirana vrsta istraživanja i eksploatacije ove mineralne sirovine traži primjenu modernih tehničkih sredstava i mehanizacije, čiji je nepovoljni uticaj na životnu sredinu relativno mali.

S obzirom na površinu predmetnog lokaliteta i na morfološke karakteristike procjenjene geološke rezerve na prostoru pojave tehničko-građevinskog kamena "Milina gomila" su oko 4 000 000 m³. U toku terenskih aktivnosti u toku 2019. godine, u okviru projekata

“Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori” ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena. Za ispitivanje fizičko-mehaničkih karakteristika kamena sa ove lokacije uzeta je jedna proba za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika. Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja (proba sa oznakom Md-2/19 za kompletnu analizu kamena) kao i na osnovu analogije sa sličnim ležištima, možemo pretpostaviti da će sirovina sa ovog lokaliteta ispuniti uslove za primjenu kao tehničko-građevinski kamen. Konačno mišljenje o upotrebljivosti i kvalitetu dobiti će se u okviru detaljnih geoloških istraživanja, gdje će se vršiti ispitivanje kvaliteta u skladu sa važećim standardima.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za nekretnine– Područna jedinica Danilovgrad, br. 120-917/21-192 od 22.03.2021. godine navedeno je, da područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Milina gomila”, administrativno pripada SO Danilovgrad, obuhvata katastarske parcele (35/1, 25, 38, 169 i 194), a koja prema katastarskoj podjeli Direkcije za nekretnine (područna jedinica Danilovgrad), pripada katastarskoj opštini Jelenak. Teren obuhvaćen istražno-eksploatacionim prostorom zauzima površinu od oko 10 000 m² i nalazi se u vlasništvu Crne Gore, (subjektom raspolaže Vlada Crne Gore).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Područna jedinica Danilovgrad, broj 06-332/21-269/1 od 30.03.2021. godine, predmetni lokalitet “Milina gomila”, pripada KA Jelenak, i po PUP opštine Danilovgrad pripada prostorno funkcionalnoj zoni-rubni dijelovi Bjelopavličke ravnice. Predmetni lokalitet pripada šumskim površinama čija je opšta namjena **niske šume i poljoprivrednim površinama-drugo poljoprivredno zemljište**. Kao kompatibilni sadržaj u dijelu šumske i poljoprivredne površine, navodi se i eksploatacija mineralnih sirovina.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Milina gomila”, sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine na predmetnoj lokaciji, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem. U toku izrade Koncesionih akata i realizacije predmetne koncesije, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

13. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe“, opština Cetinje

Perspektivni prostor pojave tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe” nalazi se na magistralnom putu Cetinje-Budva sa lijeve strane, skretanje na asfaltni put. Udaljeno oko 500 m od neaktivnog ležišta „Zagrablje“, a oko 2 km od Cetinja. Predmetna lokacija teritorijalno pripada opštini Cetinje. Lokalitet “Zabrđe” je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – D, sa sledećim koordinatama:

Tačka	Koordinate i kote		Površina (ha)
	x	y	
A	4 691 815	6 577 400	6
B	4 692 150	6 577 280	
C	4 692 100	6 577 100	
D	4 691 790	6 577 200	

Prema podacima teren lokaliteta „Zabrđe“ izgrađuju dolomiti, dolomitični krečnjaci i krečnjaci, debelobankoviti do slojeviti (T₃). Prema kartografskoj podjeli, pojava tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe“, pripada osnovnoj geološkoj karti Kotor 1:100 000, listu Sveti Stefan 1:25 000. Na samom lokalitetu nema stalnih niti povremenih vodotoka. Na lokalitetu i njegovoj neposrednoj blizini nema stalnih naselja.

Prostor pojave tehničko-građevinskog kamena „Zabrđe“ se nalazi na relativno povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora i zbog svojih prirodnih karakteristika može se smatrati kao teren pogodan za prikupljanje geoloških i inženjersko-geoloških podataka. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije, morfološke karakteristike prostora omogućavaju tehnički izvodljiva i racionalna rješenja.

U toku terenskih aktivnosti u toku 2020. godine, u okviru projekata “Prikupljanje i analiza podataka, izrada informacione baze i ocjena potencijalnosti kao osnove za planiranje proizvodnje i snabdijevanje primarnim kamenim agregatima u Crnoj Gori” ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, sa aspekta korišćenja tehničko-građevinskog kamena.

Imovinsko-pravni odnosi

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu – Područna jedinica Cetinje, navedeno je, da područje pojave tehničko-građevinskog kamena “Zabrđe”, pripada KO Dobrusko selo i obuhvata katastarske parcele: 2184, 2177/1, 2174, 2173/1 i 2175/1 i KO Cetinje II: 1433/1, 1433/3, 1438, 1433/6, 1433/5, 1435/1, 1887/1 i 1433/4, koje su dijelom u privatnom vlasništvu, vlasništvu pravnog lica i u vlasništvu države Crne Gore.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Prijestonica Cetinje, broj 05-332/21-189 od 19.03.2021. godine, predmetni lokalitet “Zabrđe”, planom Generalne urbanističke razrade Cetinja, nije predviđeno kao koncesiono područje za istraživanje i eksploataciju, ali je ostavljena mogućnost da se druga područja, uz definisani koncesioni akt i adekvatnu procjenu uticaja na životnu sredinu, mogu realizovati. Za sva područja koja mogu biti predmet koncesije, u skladu sa zakonima, za pojedine oblasti, mogu se definisati koncesiona područja na osnovu prethodnih istraživanja i za one lokacije, koje nisu definisane ovim planom, a nisu u konfliktu sa drugim namjenama i zaštićenim područjima, zonama i koridorima.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/15-3, od 18.05.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta “Zabrđe”, nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na lokaciji “Zabrđe”, Prijestonica Cetinje, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11,

44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu Upravu.

Predmetnim aktom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi se, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji "Zabrđe", Prijestonica Cetinje, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

C. SJEVERNI REGION CRNE GORE

14. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena Luge, opština Andrijevica

Položaj i opis lokacije perspektivnog prostora

Lokacija se nalazi 3 km vazdušne linije jugoistočno od Andrijevice, neposredno uz regionalni asfaltni put Berane-Andrijevica-Plav, na jugoistočnim padinama Jerinje glave (1548 m.n.m). Teren je izgrađen od zelenih i sivozelenih vulkanita: andeziti i keratofiri, uz prisustvo tufova i tufita trijasko starosti.

Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli lokacija „Luge“ pripada teritoriji opštini Andrijevica i pripada topografskom listu "Andrijevica", 1:25 000. Nadmorska visina na ovom prostoru se kreće od 850 do 950 m.n.m. Površina perspektivnog prostora iznosi 11 ha.

Lokalitet "Luge" je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A – F, sa sljedećim koordinatama:

<i>Konturna tačka</i>	<i>Koordinate</i>		<i>Površina (ha)</i>
	<i>X</i>	<i>Y</i>	
A	4 730 900	7 405 060	11
B	4 730 840	7 405 220	
C	4 730 590	7 405 230	
D	4 730 420	7 405 320	
E	4 730 340	7 405 240	
F	4 730 760	7 404 920	

Na terenu obuhvaćenom predmetnom lokacijom vršena su osnovna geološka istraživanja, kroz izradu osnovne geološka karte, OGK SFRJ, 1:100 000, list "Ivangrad", a detaljna geološka istraživanja, prema našim saznanjima, na ovom prostoru nisu izvođena.

U okviru osnovne prospekcije, koja je izvršena na ovom prostoru, ova lokacija je izdvojena kao perspektivna, prvenstveno, jer se nalazi na povoljnom terenu imajući u vidu prirodne, u prvom redu, morfološke karakteristike. Teren je pristupačan i pogodan za realizaciju geoloških istraživanja. Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja otvaranja ležišta i buduće eksploatacije teren je ocijenjen kao povoljan, prvenstveno zbog pogodnog prostornog položaja i adekvatne visinske razlike unutar prostora. Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice, sa koje je relativno jednostavno projektovati i uraditi pristupni put. Ograničavajući faktor kod izbora ove lokacije mogla bi predstavljati geološka građa, jer su vulkanske stijene na ovom području ograničenog rasprostranjenja i neujednačenog sastava uz prisustvo tufova i tufita i raspadnutih hloritisanih stijena. Bočno od ove lokacije u geološkoj građi terena učestvuju krečnjaci. Takođe, teren je većim dijelom maskiran i pokriven.

U klimatskom pogledu područje opštine Andrijevića pripada zoni izmijenjene umjereno-kontinentalne klime koja se karakteriše oštrim zimama i svježim ljetima. Obzirom na izraženu morfološku razuđenost terena (visoke planine, duboke rječne doline) veoma su velike razlike u mikroklimi pojedinih mjesta na teritoriji opštine.

Saobraćajni uslovi su povoljni zbog blizine magistralne saobraćajnice Berane – Andrijevića – Plav, sa koje je relativno jednostavno projektovati i uraditi pristupni put. Najbliže kuće se nalaze na udaljenosti od oko 500-1000 m južno od predmetne lokacije u naseljima Jagnjilo i Luge.

S obzirom da na predmetnom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena (vulkanita), nema podataka o rezervama i kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja. Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena (vulkanita) na ležištu „Luge“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Gruba procjena govori da bi potencijalne rezerve tehničko-građevinskog kamena na ovako ograničenoj lokaciji mogle da iznose između oko 6.000.000 m³, uz uslov da stijenska masa zadovoljava uslove kvaliteta.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Andrijevića, broj 110-919/21-129 DJ od 10.05.2021. godine, lokalitet Luge, pripada KO Gornje Luge, upisana u list nepokretnosti 169, 129 i 94. Prostor koji obuhvata predmetni lokalitet se nalazi malim djelom u privatnom vlasništvu i većim dijelom u svojini Crne Gore, Vlade Crne Gore – raspolaganje.

U dostavljenom dopisu naznačeno je da je KO Gornje Luge još uvijek nalaze u popisnom katastru, te da se podaci koji su dostavljeni još uvijek nisu u zvaničnoj upotrebi.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata lokalne uprave Opštine Andrijevića broj 332-37-2021-0458/1 od 20.03.2021, lokalitet „Luge“ je prepoznat u planskoj dokumentaciji tj. Prostorno urbanističkom planu opštine Andrijevića kao nalazište i kao potencijalno područje arhitektonsko-građevinskog i tehničko-građevinskog kamena i ne postoje nikakve prepreke za izdavanje UT uslova za pomenuti lokalitet.

15. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Bakovići", opština Kolašin

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, nalazi se u karstnom području istoimenog mjesta Bakovići, opština Kolašin. Udaljen je oko 3 km vazdušne linije sjeverno od Kolašina. Traženi prostor je lociran na južnim padinama Markovog brda (1.228 m.n.m) u neposrednoj blizini magistralnog puta Kolašin-Mojkovac, sa kojeg se odvaja pristupni makadamski put dužine oko 500 m. Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, zauzima površinu od 69 456 m².

Lokalitet „Bakovići“ je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke 1 – 49, sa sljedećim koordinatama:

Konturna tačka	Koordinate	
	X	Y
1.	4 746 089.82	7 379 758.25
2.	4 746 095.54	7 379 703.19
3.	4 746 094.25	7 379 651.53
4.	4 746 080.40	7 379 654.74
5.	4 746 075.33	7 379 604.17
6.	4 746 079.70	7 379 563.05
7.	4 746 085.00	7 379 532.39
8.	4 746 085.20	7 379 494.36
9.	4 746 088.83	7 379 447.24
10.	4 746 083.12	7 379 413.60
11.	4 746 076.92	7 379 383.98
12.	4 746 078.99	7 379 362.33
13.	4 746 076.20	7 379 353.22
14.	4 746 062.78	7 379 340.76
15.	4 746 052.84	7 379 330.92
16.	4 746 066.30	7 379 325.12
17.	4 746 072.61	7 379 322.53
18.	4 746 074.58	7 379 321.91
19.	4 746 074.80	7 379 320.01
20.	4 746 079.76	7 379 317.82
21.	4 746 173.49	7 379 293.59
22.	4 746 263.65	7 379 358.91
23.	4 746 264.67	7 379 418.73
24.	4 746 264.02	7 379 429.63
25.	4 746 224.48	7 379 560.63
26.	4 746 220.58	7 379 562.59
27.	4 746 209.38	7 379 564.37
28.	4 746 202.26	7 379 566.67
29.	4 746 201.33	7 379 572.96
30.	4 746 203.09	7 379 577.54
31.	4 746 206.73	7 379 580.00
32.	4 746 214.45	7 379 583.74
33.	4 746 219.71	7 379 588.50
34.	4 746 224.12	7 379 594.61
35.	4 746 227.68	7 379 606.17
36.	4 746 229.72	7 379 618.75
37.	4 746 229.98	7 379 626.14
38.	4 746 228.96	7 379 633.62
39.	4 746 226.24	7 379 639.65
40.	4 746 223.19	7 379 646.36
41.	4 746 223.36	7 379 652.74
42.	4 746 225.14	7 379 657.58
43.	4 746 228.20	7 379 660.21
44.	4 746 226.66	7 379 719.69
45.	4 746 216.92	7 379 732.85
46.	4 746 211.61	7 379 741.51
47.	4 746 202.76	7 379 757.14
48.	4 746 201.40	7 379 761.30
49.	4 746 201.03	7 379 765.92

U geološkoj građi traženog prostora „Bakovići“ učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci i podređeno dolomitični krečnjaci srednjeg trijasa, odnosno ladinika (T_2^2). Veoma često su krečnjaci stratifikovani sa prosljocima i kvrgama rožnaca. U tektonskom pogledu područje predmetnog lokaliteta tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“ pripada Durmitorskoj geotektonskoj jedinici.

S obzirom da nisu vršena detaljna geološka istraživanja, na ovom prostoru nema podataka o rezervama i kvalitetu tehničko-građevinskog kamena. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu tehničko-građevinskog kamena „Bakovići“, uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na 3.000.000 m³ č.s.m.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu akta Uprave za nekretnine Crne Gore, Područna jedinica Kolašin, br. 467/30/19 od 12.03.2019. godine, predmetna lokacija „Bakovići“ se nalazi na katastarskoj parceli br. 118, koja je po načinu korišćenja predviđena za kamenolom, upisana u llist nepokretnosti broj 126 KO Bakovići na ime privrednog društva i dijelu katastarskih parcela br. 110/1,109, 111 i 112, upisanih u list nepokretnosti broj 15, nosilac prava svojine Crna Gora, subjekt raspolaganja Opština Kolašin.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za planiranje prostora, komunalne poslove i saobraćaj, Opština Kolašin, broj 05-1509/2 od 24.03.2021. godine, dio predmetnog lokaliteta „Bakovići“, se nalazi u zahvatu DUP-a „Industrijska zona“, sa namjenom površina: eksploataciono polje. Dok preostali dio predmetne lokacije se nalazi van zahvata Generalne urbanističke razrade PUP-a Kolašin, na prostoru za koji nije predviđeno donošenje planova razrade. Prema namjeni površina sa režimima uređenje prostora predmetni prostor su privredne šume, dok prema mreži naselja sa distribucijom stanovništva, društvenih i privrednih djelatnosti distribucija stanovništva, prostor je van zone postojećih ruralnih naselja na kom je dozvoljena samo rekonstrukcije postojećih objekata.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 01-128/2021/2-2, od 22.03.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta „Bakovići“, nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena na lokaciji „Bakovići“, Opština Kolašin, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Predmetnim aktom Uprave za zaštitu kulturnih dobara, se navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine-tehničko-građevinskog kamena na lokaciji „Bakovići“ Opština Kolašin, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

16. Ležišta crvenih boksita "Blok br. 4", opština Nikšić

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejonu Vojnik-Maganik, 1:50 000 (1989-2009), čiju izradu je finansirala država kroz Program geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, a koju je uradila JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, u sjeveroistočnom rudnom rejonu Nikšićke Župe nalazi se najveći broj ležišta ovog rudnog rejonu, po svojim razmjerama, kvalitetu rude i drugim geološko-ekonomskim karakteristikama. Prostor "Blok br. 4" nalazi se u centralnom dijelu boksitonosne zone sjeveroistočnog krila antiklinale Nikšićke Župe.

Na osnovu do sada izvedenih geoloških i metalogenetsko-prognoznih istraživanja prostor „Blok br. 4“ ocijenjen je kao najperspektivniji u okviru rudnog rejonu Vojnik-Maganik, odnosno na širem prostoru Nikšićke Župe.

Rudni rejon Vojnik-Maganik, odnosno boksitonosni prostor Nikšićke Župe zahvata, relativno, širok prostor istočno od Nikšića sa kojim je najuže povezan, kako u administrativnom, tako i u društveno-ekonomskom pogledu. Prostire se od Nikšićkog polja na zapadu do planina Maganika i Žurimova na istoku i od zaravni Krnova i Konjska na sjeveru, do planina Prekornice i Ostroških greda na jugu. Površina ovako ograničenog prostora iznosi oko 360 km².

"Blok br. 4" se nalazi u centralnom dijelu Crne Gore, na širem prostoru Nikšićke Župe, istočno od Nikšića na udaljenosti od oko 12 do 20 km vazdušnom linijom. Pripada topografskom listu Danilovgrad, 1:100 000, odnosno sekciji Danilovgrad, 1:50 000. "Blok br. 4" obuhvata prostor poznatog ležišta crvenog boksita "Kutsko brdo", koje je eksploatisano u periodu 1951-1979. godine i prostor malih ležišta "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" eksploatacija je završena 1977. godine. Prostor "Blok br. 4" nalazi se između velikog ležišta crvenog boksita "Zagrad", sa zapadne strane i grupe vrlo velikih ležišta („Đurakov do“, „Biočki stan“ i dr.) sa njegove istočne strane i jugoistočne strane. To je planinski teren sa nadmorskom visinom od 1 000 m na jugozapadu do 1 750 m na sjeveroistoku.

"Blok br. 4" ima približno pravougaoni oblik, čiji su uglovi označeni sa C₄, C₅, D₃, D₄, D₅ i D₆. Ukupna površina Bloka je 16,4 km², dok je perspektivna oko 9,8 km². Perspektivna površina obuhvata samo boksitonosni dio "Bloka br. 4", kako je prikazano u sljedećoj tabeli:

TAČKE	KOORDINATE		KOTE (m.n.m.)
	X	Y	
C ₄	4 738 500	6 590 000	1 240
C ₅	4 738 500	6 594 400	1 580
D ₃	4 734 580	6 590 000	950
D ₄	4 734620	6 593 500	1 200
D ₅	4 735400	6 593 500	1 460
D ₆	4 735400	6 594 400	1 480
Dužina strana: C ₄ - C ₅ = 4 400 m, C ₄ - D ₃ = 3 920 m, D ₃ - D ₄ = 3 500 m, D ₄ - D ₅ = 800 m, D ₅ - D ₆ = 900 m, D ₆ - C ₅ = 3 100 m			
Ukupna površina: 16,4 km²		Površina perspektivna za istraživanje: 9,8 km²	

Prostor "Blok br. 4" nalazi se u centralnom dijelu boksitonosne zone sjeveroistočnog krila antiklinale Nikšićke Župe. Obuhvata kontaktne djelove podinskih i povlatnih geoloških formacija crvenih jurskih boksita. Podinske stijene zauzimaju južni, a povlatne sjeverni dio bloka.

Kompleks podinskih stijena, obuhvaćenih granicama "Bloka br. 4", čine: srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti, sprudni krečnjaci ladinika, gornjotrijaska lofer formacija i krečnjaci sa megalodonima. Na paleoreljefu krečnjaka sa megalodonima nalaze se jurska ležišta crvenih boksita.

Povlatnim formacijama pripadaju: gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipeinama i krečnjaci i dolomiti sa tintinidama, a od donjokrednih litostratigrafskih jedinica izdvojeni su krečnjaci i dolomiti neokoma (K_1^{1-2}) i karbonatni sedimenti valendis-barema (K_1^{1-3}).

Pored navedenog, značajno rasprostranjenje u središnjem dijelu prostora „Bloka br. 4“ imaju glacijalni (morenski) nanosi, a manje su zastupljeni glaciofluvijalni sedimenti.

Srednjotrijaski vulkaniti i piroklastiti (αT_2) otkriveni su na krajnjem jugu istražnog bloka, u ataru sela Kut. Po sastavu su andezitske stijene sive i sivozelene boje, sa jasnom porfirskom strukturom. Fenokristali su predstavljeni plagioklasom, koji je najčešće zamijenjen sa sericitom i kalcitom. Bojeni mineral je uglavnom amfibol, a rijetko i piroksen. Obično su pretvoreni u hlorit. Najveći dio ove vulkanske formacije predstavljen je piroklastičnim stijenama: vulkanskim bombama, grubozrnim i sitnozrnim hloritisanim tufovima koji se nepravilno smjenjuju sa tankim ili debljim izlivima lave. Karakteristično je da se u ovim vulkanskim stijenama nalaze pojave grafita, u vidu žilica (sa kalcitom) ili u vidu impregnacija.

Sprudni krečnjaci ladinika (T_2^2) nalaze se jedino u ataru sela Kut, lokalitet Lazine, na jugu istražnog bloka. Otkriveni su na maloj površini. To su bankoviti i masivni krečnjaci sive i crvenkaste boje. Sadrže tipičnu fosilnu faunu spruda: korale, hidrozoe, sprudne alge, krinoide, gastropode i školjke itd. Razvijeni su na prethodno opisanim vulkanskim stijenama. Gornja granica ove formacije je obilježena pojavama i tragovima crvenih trijaskih boksita i tragovima paleokarstifikacije, nastalih u kraćoj kontinentalnoj fazi između ladinika i karnijskog kata.

Gornjotrijaska lofer formacija ($T_3^{1,2}$) ima najveće rasprostranjenje u južnom dijelu bloka 4. U sastavu ove formacije učestvuju slojeviti i laminirani (stromatolitski) i fenestralni karbonati koji se u srednjem i gornjem dijelu stuba smjenjuju sa megalodonskim dolomitisanim krečnjacima i dolomitima (član C). Ovu formaciju karakterišu cikloteme debljine od 1,0 do 2,5 sa sva tri člana: A, C, B ili sa dva člana: C i B. U gornjem dijelu stuba član A je češće zastupljen. Debljina ovih gornjotrijaskih (karnijsko-noričkih) sedimenata karbonatne platforme, u Nikšićkoj Župi, iznosi 400 do 650 m.

Krečnjaci sa megalodonima (T_3^3). Najmlađi dio stuba gornjotrijaskih sedimenata karbonatne platforme na geološkim kartama je izdvojen kao posebna jedinica, iz razloga što se na terenu jasno litološki razlikuje ovaj dio stuba od starije loferitske formacije. Naime, u ovoj geološkoj jedinici najveće učešće imaju bankoviti do masivni svijetlosivi kristalasti krečnjaci sa krupnim megalodonima i brojnim involutinama – na osnovu kojih je dokazana njihova retska starosti. I ova geološka jedinica ima karakteristike loferitske sedimentacije, s tim što je debljina ciklotema znatno veća (od 2,0 do 10 m), u kojim član C ima dominirajuću zastupljenost (oko 80%). Debljina ove jedinice je oko 200 m.

Gornjojurski crveni boksiti. Megalodonski krečnjaci imaju poseban značaj zato što su na njegovoj gornjoj paleokarstnoj površini smještena skoro sva kvalitetna ležišta crvenih jurskih boksita u ovom regionu. Krajem gornjeg trijasa karbonatna platforma u regionu Nikšićke Župe počinje da se uzdiže i formiraju se ostrvski prostori koji se postepeno šire – sve do gornje jure (kimeridža). U toj dugoj kopnenoj fazi megalodonski krečnjaci su intenzivno karstifikovani, kada su formirane karstne depresije različitog oblika i dimenzija (dubine i do 50 m), u kojima su formirana ležišta crvenih boksita.

Dakle, period od gornjeg trijasa do kimeridža (preko 40 miliona godina) na ovom prostoru obilježen je kontinentalnom fazom za vrijeme koje su nastala jurska ležišta crvenih boksita: „Laz“, „Liverovići“, „Zagrad“, „Kutsko brdo“, „Đurakov do“, „Biočki stan“, „Štitovo I i II“, „Borovnik“ i druga.

Površina svih boksitnih tijela na Kutskom brdu, sa bilansnim konturama rudnih tijela iznad 2,0 m, iznosila je oko 150.000 m², a debljina boksita je bila od 1 do 30m. Ukupne geološke rezerve crvenih boksita u ležištu Kutsko brdo prije eksploatacije procijenjene su na oko 3 miliona tona.

Gornjojurski krečnjaci i dolomiti sa klipeinama (²J₃^{2,3}). Na paleokarstifikovanim gornjotrijaskim krečnjacima i na ležištima crvenih jurskih boksita Štitova, nataloženi su transgresivni sedimenti srednjeg kimeridža i titona, sa karakterističnim biofacijalnim razvojem, zbog čega su na geološkoj karti izdvojeni kao posebna jedinica – karbonati sa klipeinama. Debljina ove geološke jedinice u Kutskom brdu kreće se od 4 do 10 m. U njenom sastavu smjenjuju se pločaste žutosive gline sa sivosmeđim biomikritima, a zatim slijedi smjena mikrita i biomikrita sa Clypeina jurassica, gastropodima, ostrakodama i dr. U stubu ove formacije mjestimično su prisutni proslojci crvenih boksita i glina koji su nastali spiranjem sa okolnih visočijih terena u prvim fazama transgresije. Prisustvo slojeva boksita takođe ukazuje na cikličnost transgresivnog procesa.

Gornjojurski krečnjaci sa tintinidama (J₃³) takođe su izdvojeni na osnovu biofacijalnih karakteristika. To su najmlađi gornjojurski sedimenti (titonske starosti) koji, za razliku od prethodne jedinice, imaju kontinuiran razvoj. Mjestimično na prostoru Štitova sedimenti ove geološke jedinice direktno (transgresivno) leže na crvenim boksitima ili na gornjotrijaskom paleoreljefu. U njenom sastavu učestvuju slojeviti, a u gornjem dijelu bankoviti svijetlosivi krečnjaci sa tintinidama, koji se nepravilno smjenjuju sa dolomitičnim krečnjacima i dolomitima. Debljina ovih gornjojurskih naslaga iznosi od 130 do 150 m.

Donjokredni sedimenti (K₁¹⁻², K₁¹⁻³ i K₁^{2,3}). Na geološkoj karti izdvojene su tri donjokredne litostratigrafske jedinice, uglavnom na osnovu paleontoloških podataka. Ove karbonatne naslage, debljine preko 500 m, predstavljaju visoku povlatu jurskih crvenih boksita, te samim tim ne predstavljaju karakteristične geološke formacije za ocjenu boksitonosti ovog regiona. U njihovom sastavu učestvuju slojeviti i bankoviti krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti sa ostrakodama, algama, dazikladaceama, a manje sa školjkama, gastropodima i dr. Ovi karbonatni sedimenti su taloženi u priobalskom plitkovodnom nivou mora – dubine do 200 m.

Glacijalni sedimenti (gl) ili morene imaju veliko rasprostranjenje na platou Štitova, a naročito u prostoru Kutskog brda i Podplaninika. U sastavu ovih nanosa učestvuje šljunkovito-glinoviti pretežno karbonatni materijal, sa oblucima dimenzija od 4 do 20 cm, a rjeđe i sa blokovima prečnika i preko 1 m. Debljina ovih naslaga na terenu Kutskog brda i okoline procjenjuje se do 50 m, a na prostoru brda Bilo i do 70 m.

Glaciofluvijalni sedimenti (glf) na prostoru bloka 4 jedino su razvijeni na krajnjem jugoistoku, u dolini sela Zagrad. Predstavljani su pjeskovito-šljunkovitim naslagama debljine do 10 m.

Na geološkoj karti tektonska građa terena u okviru „Bloka br. 4“ djeluje relativno jednostavno. Naime, konstatovani su uglavnom rasjedi pravca pružanja jugozapad-sjeveroistok, a manje rasjedi druge orijentacije. Na osnovu njihovog značaja podijelili smo ih u tri klase: prvog, drugog i trećeg reda.

Dislokaciji prvog reda pripada rasjed Dugi doli, čiji je sjeverozapadni blok spušten za preko 300 m. Rasjedima drugog reda označeni su rasjedi Kutskog brda i Podplaninika (između ležišta Podplaninik i Lokve). Spušteni blokovi ova dva rasjeda imaju skokove do 100 m.

Rasjedima trećeg reda pripadaju ostale dislokacije, sa skokovima do 30, a rjeđe i do 50 m.

Na osnovu istražnog bušenja na prostoru Kuskog brda i Podplaninika I došlo se do podataka o vrlo složenim tektonskim odnosima, sa čestim rasjedima i rasjednim zonama različite orijentacije i skokovima čak i do 40m.

U geomorfološkom pogledu rudni rejon Nikšićke Župe pripada oblasti crnogorskih brda. U savremenom reljefu Nikšićke Župe se javljaju tektonski i erozioni oblici. Tektonski oblici, iako primarni u reljefu ovoga područja, su veoma morfološki izmijenjeni i modifikovani egzogenim erozivnim uticajima, tako da su teško prepoznatljivi u savremenom reljefu. Takođe, u relativno razuđenom reljefu javljaju se oblici kraške (paleo i neokarst), fluvijalne i glacialne erozije.

U centralnom dijelu rudnog rejona Nikšićke Župe posebnu i markantnu reljefnu cjelinu čini dolina rijeke Gračanice. Dolina je duga 20 km, a široka 1 do 4 km. Sa sjeveroistočne strane doline protežu se planinske zaravni Štitova i Kuskog brda, koje se veoma strmim otsijecima spuštaju u dolinu, a sa jugozapadne strane grebeni planina Prekornice, Zakamena i Kablene glave.

Sjeverni, sjeveroistočni i sjeverozapadni dio Nikšićke Župe čine planine koje se u obliku bila protežu dinarskim pravcem i sve su visočije idući od doline rijeke Gračanice prema sjeverozapadu i sjeveru ka najvišim planinskim vrhovima na potezu Vojnik – Žurimovi – Maganik. Smjena različitih litoloških osnova, koju na velikom dijelu ovoga terena, pored krečnjaka, dolomita i njihovih međusobnih prelaza, čine laporoviti krečnjaci, donjokredni fliš i glacialni nanos (morene), učinila je ovaj predio reljefno vrlo raznovrsnim i dosta rasčlanjenim. Ovaj dio rudnog rejona Nikšićke Župe karakterišu blaže forme reljefa i relativno bujan biljni pokrivač.

Veliki dio planinskog područja na sjeverozapadu i sjeveru od doline rijeke Gračanice zahvataju planinske zaravni. Najvisočije zaravni su: Krново i Lukavice, koje se protežu na dužini od oko 14 km, a širene su oko 5 km.

Južni i jugozapadni dio Nikšićke Župe čini planinski predio u kome se dominantno uzdižu Ostroške grede (1.154 m) i planina Prekornica (1.927 m). Krečnjačko-dolomitski sastav ovih planina uslovio je formiranje velikog broja dubokih vrtača, često bez rastresitog tla na dnu. I ovdje je glacijacija ostavila jasan i dubok trag u izgledu reljefa, osobito na sjevernim padinama planine Prekornice.

Nikšićka Župa pripada karstu dinarskog sistema. Najveći dio planinskog terena, koji okružuje područje Nikšićke Župe, predstavlja u osnovi bezvodan kraj, koji se odlikuje vrtačama, jamama, ponorima, pećinama i drugim oblicima karstne erozije i kao takvi omogućavaju nesmetano poniranje površinskih voda. Iz tog razloga izvori su veoma rijetki, a stalnih površinskih vodotoka, osim rijeke Gračanice, nema.

Ovakve hidrogeološke karakteristike područja uslovili su reljef i litološko-tektonska osnova terena. Najveći dio stijenskih masa, koje izgrađuju područje Nikšićke Župe pripada, prema svojim hidrogeološkim svojstvima, grupi vodopropusnih stijena. Kao vodonepropusne stijene, odnosno hidrogeološke barijere, na ovim prostorima, pojavljuju se permski i verfenski klastiti i trijaski vulkaniti, koji su otkriveni u dolini rijeke Gračanice. Takođe, često se u morenskom materijalu iznad glinovito-pjeskovitih proslojaka formira tzv. viseća izdan koja nije bogata vodom, ali može imati praktičnu primjenu lokalno, kao bunarska voda.

Područje Nikšića se odlikuje prelaznom klimom, od mediteranske do planinsko-kontinentalne. S druge strane, područje Nikšićke Župe ima dosta specifična i raznovrsna klimatska obilježja. Njegove osnovne klimatske odlike uslovljene su geografskim položajem, nadmorskom visinom, reljefom i donekle blizinom Jadranskog mora. Značajne su i razlike

koje postoje između pojedinih djelova područja u pogledu ekspozicije, kao i razlike u pogledu visinske razlike između ravni polja i najviših vrhova planinske zone.

Od ukupne sume padavina koje se tokom godine izluče na području Nikšićke Župe najveći dio otpada na kišu, mada u višim djelovima terena ima i snijega, koji počinje da pada obično početkom novembra i može da ima značajno učešće u ukupnoj sumi padavina.

Prostor "Bloka br. 4" povezan je saobraćajnicama sa zapada, istoka i sjevera. Glavna i najbliža saobraćajnica je put Nikšić-Zagrad dužine oko 15 km kojom se transportuje boksit iz ležišta "Zagrad".

Ovim putem se direktno ulazi na prostor Bloka-sa njegove zapadne strane. Do "Bloka br. 4" se može doći i sa njegove istočne strane-makadamskim putem od "Biočkog stana" i sa sjeverne strane ležišta "Đurakov do". Postoji i makadamski put iz dva pravca, i to: iz pravca Konjskog i iz pravca Bojovića Luka.

Za potreba bivšeg rudnika "Kutsko brdo" izgrađen je vodovod kojim se slobodnim padom dovodi pitka voda sa Lukavice do rezervoara na koti 1 440 m.n.m., odakle se vodovodom transportuje za "Đurakov do" i "Biočki stan".

Kutsko brdo je preko Zagrada uključeno u elektromrežu ovog regiona sa dalkovodom od 10 KWh, gdje je izgrađena i trafostanica od 10/04, koja napaja postrojenje za pumpanje vode. Bivši objekti Rudnika boksita na Kutskom brdu za smještaj, ishranu i kancelarije sada su, uglavnom, porušeni.

Dosadašnja geološka istraživanja

Boksitonosni rejon Nikšićke Župe do sada je bio obuhvaćen regionalnim, osnovnim i detaljnim geološkim istraživanjima. Detaljna geološka istraživanja izvođena su samo na neposrednom prostoru ležišta crvenih boksita. Za ovaj prostor urađena je i štampana Osnovna geološka karta, 1:100 000, (list "Šavnik", 1970), dok su u okviru osnovnih geoloških istraživanja rađene geološke karte, 1:10 000 i 1:25 000. Bokstonosni rejon ovog područja obuhvaćen je metalogenetsko-prognoznim istraživanjima, sa urađenim geološkim kartama, 1:25 000 i 1:50 000. Regionalna i osnovna geološka istraživanja ležišta crvenih boksita vršila je JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, dok su detaljna geološka istraživanja vršili Rudnici boksita – Nikšić.

Pored naprijed navedenog, geološki podaci i podaci o mineralnim sirovinama boksitonosnog rejona Nikšićke Župe, nalaze se i na štampanim kartama: Geološka karta Crne Gore, 1:200 000 (Mirković i sar., 1985) i Metalogenetska karta Crne Gore (Pajović, 1999).

Za istraživanje boksitonosnih terena ovog rejona povremeno su od 1967. do 1984. godine primjenjivane i geofizičke metode (geoelektrično profiliranje i sondiranje, a manje radiometrija) koje nijesu pokazale zadovoljavajuće rezultate.

Započeti višegodišnji projekti 80-tih godina prošlog vijeka nastavljeni su i tokom 90-tih. Među njima je i projekat Metalogenetsko-prognozna karta boksitnog rejona između Morače i Nikšićkog polja (1989-2009), 1:50 000, koji je realizovala JU Zavod za geološka istraživanja –Podgorica. Rezultati ovog projekta u značajnoj mjeri koristili su se za izradu Koncesionog akta. Inače, rezultati ovog projekta predstavljaju naučno-stručni doprinos istraživanjima i proučavanjima karstnih boksita ne samo u Dinaridima.

Zbog različitog stepena istraženosti nije moguće na jedinstven način tretirati potencijalnost istražno-eksploatacionog prostora bloka br. 4. Naime, u dijelu ovog bloka postoje ranijim istraživanjima dokazana manja ležišta ili boksitna tijela sa utvrđenim rezervama i kvalitetom boksita (a); jedan manji dio ovog bloka istraživan je kroz osnovna geološka istraživanja sa

strukturnim bušenjem gdje su u pojedinim bušotinama dokazani boksiti (b) i najveći dio perspektivne površine obog bloka nije istraživani strukturnim bušenjem, te se ovaj teren može tretirati kao neistraživani teren (c).

Tereni sa dokazanim ležištima crvenih boksita

Blok br. 4., kao što je već istaknuto, obuhvata prostore ležišta crvenih boksita: "Kutsko brdo", "Podplaninik I" i "Podplaninik II".

Ležište "Kutsko brdo" je jedno od najkarakterističnijih karstnih ležišta crvenih boksita u rejonu Nikšićke Župe, u kome su pojedina boksitna tijela bila sasvim otkrivena (bez povlate), zbog čega je njegova eksploatacija počela odmah nakon Drugog svjetskog rata, 1951. godine, i trajala je do 1979. godine. Maksimalna proizvodnja boksita iz ovog ležišta iznosila je 197.500 t rude u 1967. godini. Iz Kuskog brda otkopano je 1.869.532 tone boksita (Gomilanović i sar. 1999). Ležište Kutsko brdo obuhvatalo je prostor od oko 300.000 m², na kome je utvrđeno sedam rudnih tijela boksita. Procjenjuje se da su ukupne rezerve boksita Kuskog brda iznosile oko 3 miliona tona kvalitetnog boksita, sa srednjim sadržajem SiO₂ ispod 5%.

Podplaninik obuhvata teren između ležišta "Kutsko brdo" i "Đurakov do". Na ovom prostoru do 2000. godine pronađena su dva mala ležišta boksita "Podplaninik I" i "Podplaninik II". Na ležištu "Podplaninik I" se odvijala eksploatacija, dok ležište "Podplaninik II", sa geološkim rezervama od oko 200.000 tona, nije eksploatisano.

Geološke rezerve crvenih boksita na prostoru ležišta Podplaninik II

Lokacija (rudno tijelo/ležište)	K a t e g o r i j a			Srednji sadržaj (%)		
	A	B	C ₁	Al ₂ O ₃	SiO ₂	CaO
Podplaninik II	-	-	200.000	57,45	5,25	0,81
EKSPLOATACIONE REZERVE (ki 80%) ≈ 160.000 tona						

Postoje različite procjene perspektivnih rezervi boksita u neposrednoj okolini ležišta Kutsko brdo i Podplaninika. Naša je ocjena da se u neposrednoj okolini Kuskog brda, na prostoru Kuskog brda i širem prostoru ležišta Podplaninik I i Podplaninik II, na površini od oko 3 km², pored rezervi navedenih u prethodnoj tabeli, može očekivati pronalazak novih ležišta boksita sa rezervama od oko 4 miliona tona kvalitetnog crvenog boksita.

Teren između ležišta "Zagrad" i "Kutsko brdo" – teren Zavraca

Sa jugoistočne strane ovaj boksitonosni prostor ograničen je velikim gravitacionim rasjedom Dugih dola čije je sjeverozapadno krilo spušteno za više od 300 m. Upravo, taj spuštenu blok predstavlja potencijalni boksitonosni teren. Za njegovu sjevernu "granicu" označen je morenski greben pod nazivom Bilo, koji se od Kuskog brda spušta do Zagrada. Ovako ograničen boksitonosni prostor nazvan je teren Zavraca, po imenu katuna lociranom u njegovom središnjem dijelu. Teren Zavraca je padina koja se prema zapadu spušta od 1 350 m.n.m. do 1 000 m.n.m. Nalazi se u ataru ležišta "Zagrad". Ograničen prostor Zavraca površine je oko 1 km².

Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja - rezultata strukturnog bušenja i najnovijih saznanja do kojih se došlo kroz izradu Metalogenetsko-prognozne karte boksitonosnog rejonu Vojnik-Maganik, može se zaključiti da je teren Zavraca bez sumnje boksitonosan. Stepenn koncentracije boksita u terenu od Liverovića na zapadu do Štitova II na istoku, u prosjeku iznosi oko 3,5 miliona tona boksita/km². Osim toga, teren Zavraca se nalazi između "Zagrada" i "Kuskog brda" – dva velika ležišta sa vrlo kvalitetnim boksitima.

Na osnovu navedenog, sa velikom vjerovatnoćom može se očekivati pronalazak ležišta, odnosno više boksitnih tijela, sa ukupnim rezervama od oko 3 miliona tona.

Neistraženi teren "Bloka br. 4"

Sjeverni dio "Bloka br. 4" (sjeverno od ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninik II", kao i sjeverno od terena Zavraca), obuhvata prostor Raspuća, Stojage, Pandurice i Planinika površine oko 5 km², pripada neistraženom dijelu "Bloka br. 4". Ovdje se pod pojmom neistraženosti podrazumijeva nedostatak istražnih bušenja sa kojim se, za sada, može dokazati boksitonosnost određenog terena. Sa druge strane, za ovaj teren su urađene kvalitetne geološke i metalogenetsko-prognozne podloge, koje, svakako, daju informacije o geološkoj i geotektonskoj evoluciji ovog prostora. Geološki sastav ovog terena čine isključivo povlatni sedimenti jurskih boksita, predstavljeni najvećim dijelom karbonatima starije donje krede, a samo u manjem dijelu – i najmladim titonskim krečnjacima. Tektonska struktura ovog terena dosta složena, a naročito u dijelu prostora sjeverozapadno od regionalnog rasjeda Dugi doli. Imajući u vidu debljinu litostratigrafskih jedinica i njihov prostorni položaj, proizilazi da se u najvećem dijelu ovog terena paleoreljef sa mogućim ležištima boksita nalazi na dubinama većim od 300 m.

Sjeverni neistraženi dio "Bloka br. 4", u suštini predstavlja direktni nastavak terena sa ležištima "Zagrad", "Kutsko brdo" i "Podplaninik II" i u prostornom i u geološkom pogledu. Prema tome, logično je pretpostavljati da je i ovaj dio terena boksitonosan. Na osnovu svih raspoloživih podataka, možemo procijeniti da se na ovom prostoru može očekivati pronalazak oko 2 miliona tona boksita.

Na osnovu naprijed navedenog, stanje dokazanih i procijenjenih perspektivnih geoloških rezervi crvenih boksita na prostoru "Bloka br. 4" je sljedeće:

Utvrđene rezerve C ₁ kategorije u ležištu "Podplaninik II"	200.000 t.
Perspektivne (procijenjene rezerve):	
– u okolini ležišta "Kutsko brdo" i "Podplaninika"	4.000.000 t
– u terenu "Zavraca"	3.000.000 t
– u neistraživanom dijelu "Bloka br.4"	2.000.000 t
<hr/>	
	UKUPNO: 9.000.000 t

U slučaju pronalaska prognoziranih ležišta sa rezervama od oko 9 miliona tona boksita može se pretpostaviti da se na prostoru „Bloka br. 4“, u zavisnosti od kapaciteta i zahtjeva tržišta, može organizovati eksploatacija boksita u trajanju od 20 do 30 godina.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dostavljenih podataka od strane Uprave za nekretnine, Područna jedinica Nikšić, br. 958-103-567/18, od 07.05.2018. godine, eksploatacioni prostori Kuskog brda i Podplaninika nalaze se u KO Kuta II:

- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 36 – svojina: Crna Gora, raspolaganje: opština Nikšić (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 61 – svojina: Crna Gora, upravljanje: Uprava za šume, raspolaganje: Vlada Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na Listu nepokretnosti 53 – svojina: Crna Gora, upravljanje: Uprava za šume, raspolaganje: Vlada Crne Gore (ne postoje tereti i ograničenja);
- Katastarske parcele na listovima nepokretnosti 48, 35, 26, 52, 17, 32, 50, 58, 14, 51, 59, 12, 8, 5, 41 (ne postoje tereti i ograničenja), 11 (upisana je hipoteka u korist države Crne Gore, radi duga) su u privatnom vlasništvu;

Na osnovu dostavljenih podataka Uprave za nekretnine, Područna jedinica Nikšić, najveći dio zemljišta, na kojima se nalaze eksploatacioni prostori Kutsko brdo i Podplaninik je u

vlasništvu države Crne Gore (87,67%), dok je manji dio u vlasništvu DOO "Uniprom Metali" – Nikšić (11,80%) i u privatnom vlasništvu (0,52%).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu izvoda (grafički i tekstualni) iz Prostorno-urbanističkog plana Opštine Nikšić („Sl.list CG – opštinski propisi, br. 16/15), koji je dostavio Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Nikšić, UP/lo broj: 07-350-711, od 28. 09. 2016. godine, namjena prostora, na kojem se nalaze ležišta „Bloka br. 4“, su nalazišta crvenih/bijelih boksita. U tekstualnom dijelu Plana navedeno je da ruda crvenog boksita, na ležištima Podplaninik i Kutsko brdo, spada među najkvalitetnije u Crnoj Gori.

U aktu Ministarstva održivog razvoja i turizma, br. 101-1880/3 od 02.12.2016. godine, navedeno je da se lokacije crvenog boksita na ležištima „Bloka br. 4“ i „Đurakov do I“, opština Nikšić ne nalaze u obuhvatu državnih planskih dokumenata, kao što su Prostorni plan posebne namjene, Detaljni prostorni plan i Državne studije lokacije. Namjena ovih prostora definisana je kroz lokalnu plansku dokumentaciju, za čije su tumačenje nadležne lokalne samouprave.

17. Ležište crvenih boksita “Đelov do”, opština Nikšić

Ležište crvenih jurskih boksita "Đelov do" locirano je na karstnom području Bijelih Rudina, koje se nalazi zapadno od Nikšića, na udaljenosti od oko 20-30 km i prostire se između Crvene kite na jugu, Bajovog dola i Riječana na sjeveru. U cjelini posmatrano ovo područje je rijetko naseljeno. Površina istražno-eksploatacionog prostora iznosi 9,5 ha. Prema teritorijalno-administrativnoj podjeli istražno-eksploatacioni prostor pripada teritoriji opštine Nikšić.

Istražno-eksploatacioni proctor je ograničen sa tačkama A – J, čije koordinate su date u sledećoj tabeli:

Tačka	X	Y	Dužina strana (m)	Površina (ha)
A	4 730 255,23	6 557 735,06	A - B = 266,11	9,5
B	4 730 093,03	6 557 946,03	B - C = 175,01	
C	4 730 009,88	6 558 100,02	C - D = 36,03	
D	4 730 064,66	6 558 103,89	D - E = 64,44	
E	4 730 099,69	6 558 112,28	E - F = 379,10	
F	4 730 160,54	6 558 133,50	F - G = 120,90	
G	4 730 281,18	6 558 125,42	G - H = 85,68	
H	4 730 358,19	6 558 162,96	H - I = 51,78	
I	4 730 399,90	6 558 193,64	I - J = 455,32	
J	4 730 325,65	6 557 744,41	J - K = 71,04	

U geomorfološkom pogledu područje Bijelih Rudina pripada Starocrnogorskoj karstnoj zaravni, koja ima stepen karstifikacije koji se manifestuje u vidu raznolikih i specifičnih karstnih oblika koji čine teren bezvodnim i teško prohodnim.

Sa orografskog aspekta ovo područje je planinsko, sa nadmorskom visinom od 700-1100 m. Među najvećim planinskim vrhovima ističu se Pusti lisac (1475 m.n.m), Velika kita (1240 m.n.m), Crvena kita (1108 m.n.m) i Podbožur (1028 m.n.m).

U mjestu Podbožur se odvaja lokalni asfaltni put prema Osječnici. Sa ovoga puta se odvaja lokalni makadamski put prema nekada aktivnom rudniku crvenog boksita Crvena kita, u čijoj se neposrednoj blizini nalazi ležište Đelov do. Udaljenost ležišta od magistralnog puta

Nikšić-Trebinje je oko 2,7 km, a od Nikšića oko 37 km. U saobraćajnom pogledu istražni prostor ima relativno povoljnu poziciju.

U toku terenskih radova u toku 2005. godine, na širem području predmetnog prostora izdvojen je veći broj izdanaka i pojava boksita, od kojih je najznačajnija Đelov do, i dva ležišta na kojima je ranije vršena eksploatacija – Crvena Kita i Bajov Do. Pojave i izdanci crvenih boksita su praćeni na znatnoj dužini. Crveni boksiti javljaju se uglavnom kao sočivasta, gnjezdasta ili nepravilno slojevita rudna tijela.

Bušenjem u toku 1980. godine, od strane rudnika "Boksiti"-Nikšić na prostoru Đelovog dola i Crvene doline, utvrđena je debljina boksita i do 20 m.

Istražene rezerve crvenog boksita C₁ i C₂ kategorije u ležištu Đelov do - Crvena dolina, prema podacima Cicmil i sar., (1981), iznose ukupno 2 942 000 t, pri čemu je sredni sadržaj (%): Al₂O₃ 46,34, SiO₂ 21,17, Fe₂O₃ 17,16, TiO₂ 2,38, CaO 0,45 i GŽ 12,78. Perspektivne rezerve crvenog boksita u domenu ležišta Đelov do procijenjene su na oko 3.000.000 tona uz pretpostavku da će njihov kvalitet biti sličan sa kvalitetom boksita u istraženom delu ležišta. Na osnovu utvrđenih kvalitativnih karakteristika, zaključeno je da boksiti Đelovog dola i Crvene doline pripadaju bemitsko-kaolinitskom tipu sa niskim sadržajem aluminije i visokim sadržajem silicije, što ih svrstava u grupu boksita koji se, kao takvi, ne mogu upotrebljavati kao sirovina za dobijanje aluminijuma u Al-industriji čija je tehnologija zasnovana na Bajerovom postupku. U današnje vrijeme u Crnoj Gori, zbog različitih razloga, obustavljena je eksploatacija manje kvalitetnih i nekvalitetnih ležišta boksita. Ova činjenica otvara mogućnost da se ležište Đelov do valorizuje, kroz miješanje sa visokokvalitetnim boksitima i formiranje kompozita zadovoljavajućeg kvaliteta za upotrebu u Al-industriji, kakav je slučaj bio sa drugim ležištima sa visokim sadržajem silicije (Liverovići, Borova brda, Štitovo II i dr.). Pored proizvodnje aluminijuma značajne su i mogućnosti primjene u industriji vatrostalnih materijala, proizvodnji aluminijumskih soli, industriji cementa, abraziva, keramike, boja, lakova, papira i dr.

U okviru geoloških istraživanja od strateškog značaja van eksploatacionih polja, JU Zavod za geološka istraživanja je, kroz Program geoloških istraživanja utvrđen od Ministarstvo ekonomije, uradilo Projekat osnovnih geoloških istraživanja ležišta crvenog boksita "Đelov do" (2018). U toku je izrada Izveštaja, u kojem će biti prikazani rezultati istraživanja, sa proračunatim rezervama i kvalitetom crvenog boksita na predmetnom ležištu. Takođe, na ovom prostoru postoji mogućnost korišćenje pratećih (sekundarnih) mineralnih sirovina, kao što su krečnjaci, koji su prisutni u povlati boksita.

S obzirom da na ovom lokalitetu nisu vršena detaljna geološka istraživanja ovih krečnjaka, (tehničko-građevinskog kamena), nema podataka o rezervama, ali je sasvim jasno da je potencijal ove mineralne sirovine na širem prostoru praktično neograničen.

Imovinsko-pravni odnosi

Na osnovu dopisa Uprave za katastar i državnu imovinu, Područna jedinica Nikšić, broj 917-103-246/21 od 23.03.2021.godine, lokalitet Đelov Do, Opština Nikšić, pripada KO Jabuka, list nepokretnosti broj 106 i obuhvata sledeće katastarske parcele: dio katastarske parcele broj 688, dio katastarske parcele broj 687, dio katastarske parcele broj 690, dio katastarske parcele broj 694, dio katastarske parcele broj 714/5, dio katastarske parcele broj 695, dio katastarske parcele broj 696, dio katastarske parcele broj 692, katastarska parcele broj 689, katastarska parcele broj 691, katastarska parcele broj 697 I katastarska parcele broj 693.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Na osnovu dopisa Sekretarijata za uređenje prostora i zaštite životne sredine, Opština Nikšić, broj 07-350-209 od 04.05.2021. godine, uvidom u PUP Opštine Nikšić ležište "Đelov Do" se nalazi u zoni sa namjenom površina: **Šumske površine i nalazišta crvenih/bijelih**

boksita, u šestoj građevinskoj zoni. Shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, predviđeno je da Plan generalne regulacije Crne Gore sadrži smjernice za koncesiona područja. Na području zahvata Plana predviđeno je izdavanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina. Ovim planom se propisuje da se eksploatacija koncesionih područja mora odvijati u skladu sa principima održivog razvoja.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-128/2021-17/2 od 12.04.2020. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu lokaliteta "Đelov Do", sa aspekta zaštite kulturnih dobara, može da se pristupi istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na predmetnim lokacijama, uz obavezu da se uvažava zakonske odredbe konstatovane ovim Mišljenjem.

U toku izrade Koncesionih akata i realizacija predmetnih koncesija, potrebno je uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu Upravu.

18. Ležište bijelih boksita "Poljane", Prijestonica Cetinje

Ležište bijelih boksita „Poljane“ pripada boksitonosnom području Bijele poljane (Katunska nahija), čiji centar predstavlja istoimeno staro i napušteno rudarsko naselje Bijele poljane sa neposrednom okolinom.

Administrativno, ležište bijelih boksita „Poljane“ pripada Prijestonici Cetinje i nalazi se na topografskim listovima "Nikšić", 1:200 000 i 1:100 000, odnosno sekcijama "Nikšić" 1:50 000, "Trubjela jug", 1:25 000 i "Trubjela", 1:10 000, dok u geološkom smislu predmetno područje je obuhvaćeno Osnovnom geološkom kartom, list "Nikšić", 1:100 000.

Ležište bijelih boksita „Poljane“ je smješteno jugozapadno od Nikšića, na oko 12 km i sjeverno od Cetinja, na oko 23 km vazdušne linije. Predmetno područje presijeca, po dužoj osi (sjever-jug), regionalni put Nikšić – Čevo - Cetinje, preko kojeg je povezano sa privrednim i društveno-ekonomskim centrima u Crnoj Gori i širem okruženju.

U geomorfološkom pogledu područje Bijele poljane pripada najtipičnijem regionu ljutog holokarsta Dinarida. Odlikuje se izrazito razvijenim svim kraškim fenomenima u makro i mikro reljefu: uvalama, dolovima, mnogobrojnim plitkim i dubokim vrtačama, jamama, pećinama, škrapama, i dr. Visok stepen karstifikacije čini teren pretežno teško prohodnim, a mjestimično i neprohodnim. Orografski, ovo područje pripada brdsko-planinskoj oblasti prosječne nadmorske visine oko 1000 m.n.m. Na njemu se ističu vrhovi brda i planina: Lignar (1.184 m.n.m), Ljeskovi kamen (1.125 m.n.m), Ruda brda (1.240 m.n.m), Čumajevica (1.062 m.n.m) i dr.

Ležište bijelih boksita „Poljane“ zahvata površinu od 50,77 ha, u koordinatama konturnih tačaka, kako je dato u narednoj tabeli:

Konturne tačke	Koordinate	
	X	Y
I	4 726 854	6 570 514
II	4 727 137	6 571 065
III	4 726 409	6 571 439
IV	4 726 125	6 570 887

Napomena: Eventualne izmjene ili detaljnije koordinate prostora biće definisane u toku izrade Koncesionog akta.

Područje Bijelih poljana, u ekonomskom pogledu, predstavlja krajnje pasivan, privredno nerazvijen i slabo naseljen kraj. Najbliža naselja, seoskog tipa, su Nikšićki Broćanac, na sjeveru, i Ubli Čevski, na jugu. Eksploatacija bijelih boksita, koja je trebalo da bude osnovni faktor za društveno-ekonomski razvoj i privredni preporod ovoga kraja, nije aktivna. Poljoprivreda (zemljoradnja i stočarstvo) su veoma slabo razvijeni zbog nedostataka kvalitetnih poljoprivrednih zemljišta, odnosno nedostatka površina pogodnih za masovnu i obimniju obradu.

Uslovi vodosnabdijevanja su krajnje otežani i u principu se svode na kaptiranje kišnice u betonskim cistijernama i/ili manjim površinskim akumulacijama tipa bunara i/ili lokve.

Na području opštine Nikšić se nalaze najznačajnija ležišta bijelih boksita, ali eksploatacija ove mineralne sirovine, koja se odvijala u proteklom periodu je bila veoma mala i uglavnom za potrebe vatrostalne industrije i/ili cementne industrije. Aktiviranje eksploatacije na ležištu bijelih boksita imalo bi pozitivan ekonomski efekat, jer se značajne količine bijelog boksita, sa ovih prostora, mogu plasirati kupcima u inostranstvu, za potrebe različitih industrijskih grana.

Tržišni faktori imaju veoma značajan uticaj na ekonomske efekte koji se budu ostvarivali u toku eksploatacije. Pri tome, od značaja je istaći činjenicu da je tržište u periodu dok je ležište bilo u eksploataciji, koristilo samo jedan varijetet bijelih boksita, odnosno bijeli boksit sa graničnim sadržajem oksida gvožđa do 5%. Kao jedini kupac rude bijelih boksita takvog kvaliteta, bila je fabrika šamota iz Arandjelovca, što je dovelo proizvodne pogone rudnika, sa područja Bijelih poljana, u zavisanoj položaj, bez mogućnosti izlaska na šire tržište mineralnih sirovina, zbog nepovoljnih kvalitativnih svojstava rude.

Od strane posloводства Boksita AD – Cetinje, preduzete su određene aktivnosti u cilju iznalaženja mogućnosti za plasman i drugih varijeteta bijelih boksita u neku od industrijskih grana. Tako su, u toku 2007. godine, preko 76.000 tona bijelih boksita sa sadržajem silicije do 20% plasirane Rudnicima boksita AD – Nikšić, koje se nakon miješanja, u odgovarajućoj razmjeri sa visokokvalitetnim crvenim boksitima Nikšićke župe, korišćene za potrebe Al-industrije u zemlji i vani. U periodu 2009-2013 godine, značajne količine bijelih boksita su plasirane kupcima u inostranstvu (Srbija, Albanija) za potrebe tadašnjih fabrika cementa.

Ograničene količine bijelog željezovitih boksita niskog kvaliteta, ali odovarajuće granulacije, plasirane su u periodu 2000–2013. godine Željezari – Nikšić za potrebe proizvodnje čelika po SIMENS-MARTINOVOM postupku. S tim u vezi, ne treba isključiti ni druge kapacitete crne metalurgije iz okruženja kao potencijalne kupce bijelih boksita.

Dalja tehnološka istraživanja i ispitivanja, pružiće više novih saznanja o mogućnostima plasmana i upotrebe bijelih boksita u industriji vatrostalnog materijala. Kada su u pitanju tehnološki faktori ocijene bilansnosti rezervi boksita predmetnog ležišta, možemo zaključiti da primjena datog tipa boksita u Crnoj Gori i okruženju nije na takvom i tolikom stepenu koji bi omogućavao veću eksploataciju na godišnjem nivou.

Na području Bijelih poljana skoncentrisana su najveća i glavna ležišta kompleksnih ruda bijelih boksita na prostoru Crne Gore iz kojih se, počevši od 1950. godine, sa kraćim ili dužim prekidima vršena, u većem ili manjem obimu, eksploatacija ove mineralne sirovine za potrebe vatrostalne i/ili cementne industrije, kao i u druge svrhe. U pravcu sjever-jug poznati su lokaliteti: Lignar, Crveno razdolje, Lazine, Ovsena rupa, Poljane (Dionice, Brestovo osoje, Dobri pod), Trebovinski pod, Ravna aluga (Studenac, Paprati I i II, Dobrogled) i druga.

Područje ležišta bijelih boksita "Lazine", "Trebovinski pod", "Ravna aluga" i "Poljane" bilo je predmet geoloških istraživanja u više navrata, posebno kada su u pitanja namjenska ispitivanja ove mineralne sirovine.

Na samom ležištu "Poljane" geološko-istražni radovi su do sada izvođeni sa kraćim ili dužim prekidima u više navrata. Tokom 1956. i 1957. godine na užim lokalitetima (Dionice, Dobri pod, Strane od Poljana) jedinstvenog ležišta bijelih boksita "Poljane" izvedeni su rudarski i istražni radovi (potkopi, okna - šahte, raskopi) bez primjene pravilnijeg sistema i mreže u rasporedu istih. U sadašnjim uslovima geološko-istražnog procesa rada rezultati tih istražnih radova iz 1956. i 1957. godine imaju samo arhivsku vrijednost. Znatno detaljnija i sistematičnija istraživanja, primjenom istražnog bušenja, izvedena su 1975. i 1979. godine na užem lokalitetu ili rudnom tijelu "Dionice".

AD "Boksiti" – Cetinje je, krajem 2013. i početkom 2014. godine, uradilo Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi bijelih boksita u ležištu "Poljane", stanje 31.12.2013. godine, a isti je ovjeren Rješenjem Ministarstva ekonomije, broj: 01-842/3 od 13.04.2014. godine.

U geološkoj građi ležišta "Poljane" učestvuju karbonatni sedimenti donjojurske (lijaske) i gornjokredne (turonske) starosti, kao i deluvijalne tvorevine kvartara. Duž erozionotektonske diskordancije, između karbonatnih sedimenata lijaske i turonske starosti, razvijen je horizont kompleksnih ruda boksita i boksitičnih glina koji je u literaturi i praksi poznat pod opštim imenom "bijeli boksiti".

Donjojurski (lijaski) karbonatni sedimenti izgradjuju južni i jugozapadni obod ležišnog prostora, kao i njegove središnje djelove, gdje se javljaju u vidu erozionih prozora. Predstavljani su slojevitim do bankovitim svijetlosivim krečnjacima, laporovitim krečnjacima i tankim partijama sivog laporca, koji se bočno i vertikalno nepravilno smjenjuju sa proslojcima i manjim partijama dolomita. Ovi sedimenti čine neposrednu podinu boksitonosnom horizontu, odnosno rudnim tijelima kompleksnih ruda bijelih boksita i boksitičnih glina.

Boksiti i boksitne gline leže diskordantno na krečnjacima lijaske koji su dejstvom erozionih procesa otkriveni na više mjesta u okviru ležišnog prostora. U građi predmetnog ležišta zastupljeni su, bez značajnije pravilnosti u rasporedu po horizontali i vertikali, različiti varijeteti boksita i boksitičnih glina, koji se mogu svrstati uslovno u sledeće grupe:

- bijeli boksit (bijeli, krem, žućkasti i sivkasti amorfne i pelitske strukture),
- crveni boksit (crveni i mrkocrveni pelitske, konglomeratične i brečaste strukture),
- ružičasti boksit (svijetloružičasti, ružičasti i tamnoružičasti klastične strukture),
- plavi ili golubijesivi boksit (plavi sa ili bez pirita amorfne i klastične strukture),
- boksitne gline (crvene, žute, sivožute i zelenkaste).

Navedeni varijeteti boksita i boksitnih glina često isklinjavaju ili se bočno smjenjuju na malim rastojanjima.

Gornja kreda je predstavljena karbonatnim sedimentima turona, koji čini neposrednu krovnu boksitonosnom horizontu, odnosno ležištu i rudnim tijelima bijelih boksita i boksitičnih glina tamo gdje su isti razvijeni. U njihov sastav ulaze sivi i žućkasti, organogeno-detritični slojeviti do bankoviti krečnjaci, u kojima se javljaju česti proslojci manjih partija dolomita, sa brojnom faunom rudista i miliolida. Razvijeni su na širem prostoru ležišta. Tektonski su dosta poremećeni (izrasjedani i ubrani) i uglavnom intenzivno karstifikovani.

Deluvijalni nanos i tehnogeni materijal se rasprostiru na znatnom dijelu ležišnog prostora. Njima je prekriven najveći dio terena predmetnog ležišta koji pripada rudnom tijelu "Dionice". Debljina deluvijalnog nanosa se kreće od 0,5-20 m i u prosjeku iznose 3,52 m. U njegov sastav ulaze odlomci i veći komadi boksita, boksitna glina, korijenje biljaka, redje odlomci i komadi krečnjaka. Tehnogeni materijal je heterogenog sastava i on predstavlja odlagalište jalovine, a nastao je u ranijim periodima, tokom izvođenja eksploatacije na površinskim kopovima.

Rezerve mineralne sirovine

U svrhu dokazivanja rezervi i kvaliteta ležišta bijelih boksita "Poljane" korišćene su različite metode i sistem geološko-istražnih radova, među kojima je dominantno učešće imalo istražno bušenje, koje je bilo praćeno odgovarajućim obimom i vrstom geoloških, geodetskih i laboratorijskih radova. Do sada postignuti stepen istraženosti ležišta odgovara rezervama B i C₁ kategorije (Elaborat sa stanjem 31.12.2013. godine, kada su rezerve zadnji put ovjerene), koje su prikazane u narednoj tabeli:

Bilansnost rezervi i varijetet boksita	Kategorija rezervi	Geološke rezerve, t	Srednji sadržaj, %					
			Al ₂ O ₃	SiO ₂	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	CaO	G.Ž.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BILANSNE REZERVE								
Bijeli boksit	B	10.128	57,06	19,72	4,72	2,98	0,10	15,04
	C ₁	22.240	56,69	20,22	4,56	2,71	0,10	14,95
	B + C₁	32.368	56,83	20,04	4,62	2,83	0,10	15,00
Bijeli željezoviti boksit	B	68.310	49,14	24,02	8,09	2,90	1,36	14,69
	C ₁	77.672	49,10	24,32	7,76	2,88	0,93	14,77
	B + C₁	145.982	49,12	24,18	7,92	2,89	0,99	14,73
Crveno glinoviti boksit	B	117.908	47,43	17,94	17,12	2,70	0,17	14,31
	C ₁	275.026	47,03	19,27	16,34	2,44	0,56	14,28
	B + C₁	392.934	47,15	18,87	16,57	2,56	0,46	14,29
VANBILANSNE REZERVE								
Crvena boksitna glina	B	8.040	40,82	30,43	13,78	1,61	0,35	12,65
	C ₁	68.923	41,36	29,36	12,87	1,57	0,25	12,47
	B + C₁	76.963	41,30	29,47	12,97	1,59	0,26	12,74
Plava boksitna glina	B	5.909	42,79	27,67	10,97	2,51	1,71	16,48
	C ₁	69.043	43,13	30,01	11,81	2,47	1,63	15,90
	B + C₁	74.952	43,10	29,83	11,74	2,49	1,64	16,07

Ukupne bilansne rezerve B+C₁ kategorije (kojima pripadaju rezerve bijelog, bijelog željezovitog i crvenog glinovitog boksita) iznose **571.284 t**, dok vanbilansne rezerve, koje čine crvene i plave boksitne gline, iznose **151.915 t**.

Kvalitet mineralne sirovine

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja kvaliteta, bijeli boksiti ležišta „Poljane“ su, prema sadržaju oksida gvožđa i silicije, grupisani u sljedeće varijetete:

- bijeli boksit sa sadržajem Fe₂O₃ do 5%,
- bijeli željezoviti boksit sa sadržajem Fe₂O₃ od 5 do 10%,
- crveni glinoviti boksit sa sadržajem Fe₂O₃ preko 10% i SiO₂ do 20%,
- crvena boksitna glina sa sadržajem Fe₂O₃ preko 10% i približno jednakim odnosom aluminije i silicije i
- plava boksitna glina sa piritom.

Sa aspekta bilansnosti, odnosno mogućnosti upotrebe u industrijske svrhe, prva tri varijeteta, tj. bijeli, bijeli željezoviti i crveni glinoviti boksit, pripadaju bilansnoj klasi, dok ostala dva (crvena i plava boksitna glina) pripadaju vanbilansnoj sirovini. Tako postavljena bilansnost zasnovana je na činjenici da se bijeli varijetet boksita, sa sadržajem Fe₂O₃ od 5%, može nesmetano koristiti za proizvodnju vatrostalnog materijala po keramičkom postupku (šamotne opeke i slično), a bijeli željezoviti varijetet boksita, sa sadržajem Fe₂O₃ od 5 do 10%, za proizvodnju mulitnih blokova i granula i vatrostalne vune po postupku elektrotopljenja, ili u metalurške svrhe u svojstvu topitelja, dok se crveni glinoviti varijetet boksita može putem miješanja sa niskosilicijskim boksitima plasirati u aluminijsku industriju

za proizvodnju glinice i primarnog aluminija, ili direktno u cementnoj industriji za proizvodnju običnog cementa. Bilansnost rezervi navedenih varijeteta boksita u predmetnom ležištu potvrđena je i tehničko-ekonomskom ocjenom.

Bijeli boksiti su mineralna sirovina koja ima primjenu u industriji vatrostalnih materijala, topljenog (lafarž) cementa i Al-boja, zatim hemijskoj industriji, metalurgiji (proizvodnja čelika) i drugdje. Svaka od navedenih industrijskih grana ima posebne i specifične zahtjeve u pogledu kvalitativnih osobina boksitne rude.

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Mišljenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. br. UPI-03-49/2021-2 od 16.03.2021. godine, konstatovano je da u predmetnom zahvatu ležišta "Poljane", nema zakonom zaštićenih kulturnih dobara, kao ni dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima, a u vezi sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, takođe se navodi da je, u toku izrade Koncesionog akta i realizacije koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine bijelih boksita na ležištu "Poljane", Bijele poljane, Prijestonica Cetinje, potrebno uvrstiti i poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića – nalaza od arheološkog značaja, ukoliko se prilikom izvođenja geoloških i rudarskih radova naiđe na iste, o čemu je potrebno obavijestiti ovu upravu.

Navedeni akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara, navodi, da se sa aspekta zaštite kulturnih dobara može pristupiti istraživanju i eksploataciji mineralne sirovine bijelih boksita na ležištu "Poljane", Bijele poljane, Prijestonica Cetinje, uz obavezu da se uvažavaju zakonske odredbe, konstatovane ovim Mišljenjem.

Podaci o imovinsko-pravnim odnosima

U aktu Uprave za katastar i državnu imovinu Crne Gore, Područna jedinica Cetinje, br. 917-119-88/2021 od 19.04.2021. godine navedeno je, da zemljište na kojem se nalazi ležište mineralne sirovine bijelih boksita na ležištu "Poljane", Prijestonica Cetinje, pripada KO Ubli, listovi nepokretnosti br. 78, 91, 207, 196, 91, 134, 196, 13, 31, 58 i 45 i iste su većim dijelom u vlasništvu AD „Boksiti“ Cetinje a manjim u privatnom vlasništvu.

Shodno članu 44 Zakona o koncesijama, ako se u vezi sa korišćenjem koncesije mora izvršiti eksproprijacija nepokretnosti, odnosno uređenje građevinskog zemljišta, troškovi, način i rokovi plaćanja naknade za eksproprijaciju nepokretnosti, odnosno uređenja građevinskog zemljišta, utvrđuju se i sprovodi u skladu sa zakonom.

Ukoliko je vlasnik zemljišta koncedent, ne vrši se eksproprijacija, već se smatra da je koncesionar dobijanjem koncesije dobio saglasnost za njegovo korišćenje.

Zakonom o eksproprijaciji ("Sl.list RCG", br. 055/00, 012/02, 028/06, "Sl.list CG", br. 021/08, 030/17, 075/18) članom 4a definisano je da se nepokretnosti iz člana 2 ovog zakona mogu eksproprijirati, između ostalog, radi istraživanja i eksploatacije rudnog i drugog prirodnog bogatstva.

S tim u vezi Vlada utvrđuje javni interes za eksproprijaciju katastarskih parcela u obuhvatu istražno-eksploatacionog prostora u skladu sa dinamikom eksploatacije u toku trajanja koncesionog ugovora.

Članom 45 Zakona o koncesijama na nepokretnosti koja je predmet koncesije upisuje se zabilježba tereta na osnovu zaključenog ugovora o koncesiji, u skladu sa zakonom kojim je uređen upis prava na nepokretnostima.

Podaci iz prostorno–urbanističke dokumentacije

Na osnovu Mišljenja Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Crna Gora, Prijestonica Cetinje, akt br. 05-332/21-167, od 17.03.2021. godine, katastarske parcele opisane u listu nepokretnosti br. 207 KO Ubli, se nalaze u granicama Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice Cetinje („Sl.list CG – opštinski propisi”, br.12/14). Uvidom u plan namjene površina Prostorno-urbanističkog plana Prijestonice Cetinje, a na osnovu dostavljenih podataka u vidu koordinata tjemernih tačaka eksploatacionog polja, predmetna lokacija, površine oko 50 ha, je prepoznata, navedenim planskim dokumentom, kao koncesiono područje “Poljane”, bijeli boksit i boksitne gline.